

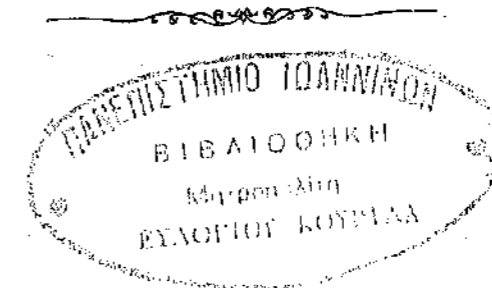
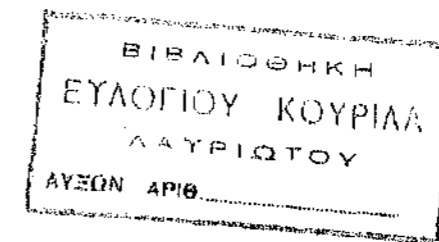
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΜΕΝΟΝ ΔΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Ένδ. της οδού Σταδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησίως: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Ἀπὸ συνδρομῶν ἀρροῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκαστὸν ἔτος καὶ εἰς ἑξαμήναι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 82.

14 Δεκεμβρίου 1886

ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ

Διήγημα

Δ΄

[Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμεν. φύλλον.]

Ἄμ' ἀπελυθούσης τῆς Βαλεντίνης ὁ ζωγράφος ἀπεσφράγισε τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀνεψιοῦ του. Ἀπὸ τῶν πρώτων λέξεων τὸ πρόσωπόν του ἐφαιδρόνθη ὑπὸ εὐαρεσκείας. Ἴδού δὲ τί εἶχεν ἀναγνώσῃ ἀστραπηδόν.

«Ἐν Παρισίοις τῇ 17 Ἰουλίου 1876.

»Ἀγαπητέ μου θεῖο καὶ πάτερ».

»Ἡ ἐπιστολή μου αὕτη δὲν θὰ φθάσῃ πολὺ πρὸ ἐμοῦ, διότι ἔρχομαι διὰ τῆς ἀμαξοστοιχίας, ἣτις θὰ μ' ἐπιτρέψῃ νὰ σας ἀσπασθῶ σήμερον περὶ τὰς ἑπτὰ...»

Ὁ ζωγράφος διακόψας τὴν ἀνάγνωσιν διενόηθη:

— Περὶ τὰς ἑπτὰ;... Ἄμ' ἡ Βαλεντίνη, ἡ ὑποία... Θὰ τῆς γράψω δύο λέξεις. Ἐπειτα δὲ ἐπανέλαβε τὴν ἀνάγνωσιν τῆς ἐπιστολῆς:

«... Πρὸ τριῶν ἡμερῶν ἔπρεπε νὰ εἶμαι αὐτοῦ, ἀλλ' ἠναγκάσθην νὰ μείνω διὰ νὰ ἀποπειρατώσω μίαν ὑπόθεσιν, τῆς ὑποίας ἡ ἐκβάσις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ μὴ σας χαροποιήσῃ. Ἐνθυμεῖσθε τί με εἶχετε συμβουλεύσῃ ἄλλοτε, νὰ προσπαθῆσω νὰ ξεφορτωθῶ διὰ νόμου τὸ βδελυρὸν ὄνομά μου, καὶ νὰ το ἀντικαταστήσω δι' ἄλλου ὀνόματος... κοσμιωτέρου καὶ σεμνοτέρου. Ἡ συμβουλή σας ἦτο ἐξαιρετός, δὲν το ἠρνήθην τοῦτο ποτέ, ἀλλ' ἕως σήμερον δὲν τὴν εἶχα βάλῃ εἰς πρᾶξιν, ὡς το ὁμολογῶ, διότι μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα εἶχον καταταχθῆ εἰς τὸ σύνταγμα μου καὶ ὑπερέτησα μὲ ὅλους τοὺς βαθμούς, καὶ θὰ ἦτο παιδαριῶδες νὰ ἀναγκάσω τόσους συναδέλφους μου νὰ ἀφήσουν τὴν πολυετῆ συνήθειαν, καὶ νὰ με ὀνομάζουν μὲ ἄλλο ὄνομα, παρὰ τὸ διαβολόνομά μου. Ἀλλὰ τέλος πάντων ὁ πρόβουλας μου καὶ ἡ μετάθεσις μου εἰς ἄλλο σύνταγμα μοῦ εὐκόλυνε τὴν ἀλλαγὴν τοῦ ὀνόματος, ἣτις εἶνε τῶρα πληρέστατα δεδικαιολογημένη. Ἄνευ ἀ-

ναβολῆς λοιπὸν ἤλλον εἰς Παρισίους ἐφωδιασμένος μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαζοῦντα ἔγγραφα. Ἡ καλή μου τύχη τὰ ἔφερε καὶ εὐρήκα εἰς τὸ ὑπουργεῖον παλαιὸν τινα συμμαθητὴν μου καὶ αὐτὸς μ' εὐκόλυνε καὶ κατέρωθισε νὰ καταχωρισθῇ ἡ αἰτήσις μου εἰς τὸ σημερινὸν φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς ὑποίας σας στέλλω ἀντίτυπον. Ὁ εισηγητὴς ὅστις πολὺ συνεκινήθη ἔνεκα τῆς συμφορᾶς μου, μοὶ ὑπεσχέθη νὰ τελειώσῃ τάχιστα τὴν ὑπόθεσιν. «Δὲν θὰ λάβω ἀνάγκην νὰ καταφύγω εἰς πολλὰς φράσεις, εὐθύς καθὼς ἐκστομίσω τὸ ὄνομά σου ἐνώπιον τῆς ἐπιτροπῆς, ὁ πρόεδρος, ἄνθρωπος πολὺ ἐντροπαλός, θὰ με παρακαλέσῃ νὰ μὴ προχωρήσω περαιτέρω» Λοιπὸν μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ διάταγμα θὰ κοινοποιηθῇ, καὶ ἐντὸς τριῶν μηνῶν κατὰ τὸν νόμον, θὰ ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ὀνομάζωμαι... εὐρετέ το.»

Ὁ ζωγράφος ἐξίσχισε τὴν ταινίαν τῆς ἐφημερίδος καὶ ἀνεζήτησεν ἐν τῇ πρώτῃ σελίδι τῶν γνωστοποιήσεων. Ἀνέγνω δὲ μετὰ πολλῆς συγκινήσεως τὴν ἐπομένην δῆλωσιν:

«Υπουργεῖον τῆς Δικαιοσύνης

Ὁ κύριος Ἰάκωβος... (ὁ ὀφθαλμὸς τοῦ ζωγράφου παρέδραμε τάχιστα τὸ πατρωνυμικὸν ὄνομα) ἀντισυνταγματάρχης τοῦ 14ῆου συντάγματος τοῦ πεζικοῦ ὑπέβαλεν αἰτήσιν περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ πατρωνυμικοῦ αὐτοῦ ὀνόματος διὰ τοῦ ὀνόματος Δελωρῆ, ἐπιθέτου τῆς μητρὸς του, καὶ νὰ ὀνομάζεται τοῦ λοιποῦ Ἰάκωβος Κάρολος Δελωρῆς.»

«Τέλος πάντων!» ἀνεφώνησε ἀναπνεύων δυνατὰ ὁ γηραιὸς ζωγράφος πλήρης ἀγαλλιάσεως.

Ἐν αἷ δὲ ἐμελλε νὰ γράψῃ πρὸς τὴν Βαλεντίνην ἐξαιτούμενος συγγνώμην, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ μεταβῇ πρὸς αὐτήν, διενόηθη νὰ ἐξέλθῃ παρευθὺς, καὶ πρὶν ὑπάγῃ εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ σιδηροδρόμου πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἀνεψιοῦ, νὰ διέλθῃ διὰ τῆς οἰκίας τῆς φίλης του.

Ἀπὸ ἡμισίας ὥρας ἡ Βαλεντίνη ἦτο μόνη, καὶ ἐν τῷ βραχέϊ τούτῳ διαστήματι ἐπεδόθη εἰς μυρίας ποικιλωτάτας σκέψεις περὶ τοῦ ἀγνώστου ἐκείνου ἀξιωματικοῦ, ὅστις τυχαίως ἐγένετο ὑποκείμενον τοῦ μακροῦ διαλόγου ἐν τῷ ἔργα-

στηρίω του γηραιού ζωγράφου. Ήγνανάκει δὲ σχεδὸν κατὰ τοῦ θείου, ὅστις εἶδειε τοσαύτην ἀδυναμίαν, ὥστε προθύμως ὑπήκουσεν εἰς τὴν παράκλησιν αὐτῆς καὶ ἐξεστόμενος τὸ ἀποτρόπαιον ἐπίθετον τοῦ ἀνεψιῦ του. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἦπερ ἀδιαλείπτως ἀντήχει βομβοῦν περὶ τὰ ὦτά της ὡς θλιθερὸς καυχασμὸς παράφρονος, τὴν ἀπῆλπιζε. Προσεπάθει, συγκεντρῶσα πάσας τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὰς δυνάμεις, νὰ ἀκούσῃ τὸ ὄνομα τοῦτο μετ' ἀταραξίας, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ φανῶσιν εἰς αὐτὴν ὀλιγώτερον βδελυκταὶ αἱ συλλαβαὶ αὐτοῦ. Τὸ ἐπανελάμβανε μάλιστα κάμπτουςα ἐπιχαρίτως τὴν φωνήν, ἀλλ' οὐδὲν κατώρθωνε.

Τὸ ὄνομα ἔμεινεν ἀναίσθητον ἢ βδελυρὰ ἀσχημία αὐτοῦ κατ' οὐδὲν ὑπεχώρει πρὸ τῶν ἐπαγωγῶν θωπεϊῶν τῆς ταλαίνης χήρας, ἥτις ἦτο σχεδὸν ἐκμανθῆς, διότι δὲν ἠδύνατο νὰ δαμάσῃ τὸ ἀτίθασσον καὶ φοβερὸν τοῦτο ὄνομα.

Ἄφνης ὑπέρτης ἑλθὼν ἀνήγγειλε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ κ. Δελωρῆ.

— Ἄ! τί καλὰ ἐκάματε καὶ ἤλθετε πρὸ τῆς ὀρισμένης ὥρας! εἶπε τρέχουσα πρὸς τὸν φίλον της, σὰς εὐχαριστώ... Ἐλάτε εἰς τὸν κῆπον. Ἔχω ἀνάγκη ἀέρος... Εἶμαι ὑπερβολικὰ ἐξηλελιμένη καὶ πταίετε σεῖς, μάλιστα, σεῖς πταίετε...

Ἡ Βαλεντίνη ἐξηκολούθησεν οὕτω λαλοῦσα ἐπὶ τινὰς στιγμὰς, βαδίζουσα ἐναγωνίως ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ὁ κ. Δελωρῆς οὐχὶ ἀνευ δυσκολίας εὔρε τρόπον νὰ γνωστοποιήσῃ πρὸς αὐτὴν τὸ αἴτιον τῆς ἐπισκέψεώς του πρὸ τῆς ὀρισμένης ὥρας.

— Τότε, ἐκάματε πολὺ κακὰ, διέκοψε μετὰ τραχύτητος, δὲν σας εὐχαριστῶ πλέον... Θέλετε λοιπὸν νὰ μ' ἀφήσετε ἴσα ἴσα τώρα ὅπου ἔχω μεγίστην ἀνάγκη ἀνθρωπίνης ὀμιλίας! Κρίμα ὅπου ἔλεγα ὅτι ἔχετε γυναῖκα αἰσθηματὰ! Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες δὲν εἴμεθα τόσον ἥσαστοι, δὲν προσπαθοῦμεν νὰ ἀρπάξωμεν τὴν ἐλαχίστην πρόφασιν διὰ νὰ παραβῶμεν τὸν λόγον μας!.. Πῶς!... δὲν μου ὑπεσχέθητε μετ' ἔρκου μὲν πρὸ μιᾶς ὥρας, νὰ ἔλθετε νὰ συμπάγωμεν; καὶ τώρα... Μήπως σας εἶμαι ὀχληρὰ; Ὄ! μείνετε ἡσυχῶς, καὶ ποτὲ ἄλλοτε δὲν θὰ ἔλθω νὰ σας ἐνοχλήσω ζητοῦσα παρηγορίαν...

Ὁ καλλιτέχνης ἔστατο ἀναυδός. Μόλις ἠδυνήθη νὰ κινήσῃ τὴν χεῖρα καὶ νὰ παύσῃ νεῦμα διαμαρτυρίας, ἀκούων οὕτω διαστρεφόμενῃ τὴν φιλίαν του. «Ἔχει τὰ νεῦρά της, διεννοήθη, ἄς περιμείνω νὰ κινήσῃ ἢ τρικυμία».

Μετ' ὀλίγον ἐπέβη ἡ κορητὴ γαλήνη. Ἡ Βαλεντίνη αἰσχυνομένη πως, ἐκοκλίνισε, ἀπέμαζεν ἐν ἄκρῳ καὶ ἐψιθύρισε «Συγγνώμην».

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος ἠδύνατο ἤδη νὰ ἐξηγηθῇ. Ἄλλ' ἐκείνη δὲν τον ὀφῆκεν, ὑπολαβοῦσα μετὰ φωνῆς γαληνιαίας:

— Πρὸ ὀλίγου εἶπα πολλὰς ἀνοησίας, δὲν εἶν' ἀλήθεια; Μή τας ἐνθυμείσθε παρακαλῶ, λησμονήσατέ τας... Ἐννοεῖται ὁμως, προσέθηκε μετὰ ἐτοιμότητος ἀποκρουούσης αἰὲν δῆποτε ἀντίφρηναν, καὶ ὡς ἐν ὑπερμύνησιν ἐκ τῶν προτέρων συμπεφωνημένον, ἐννοεῖται, καλέ μου γείτον, ὅτι θὰ παραγγείλω νὰ προστεθῇ εἰς τὴν τράπεζαν καὶ τρίτον πινακίον... Λοιπὸν γρήγορα τρέξατε εἰς τὸν σταθμὸν τοῦ αἰδηροδρόμου, μὰ μὴ κάθεστε. Δὲν βλέπετε τί ὥρα εἶνε; Σὰς δίδω καιρὸν ἐνδὸς τετάρτου περιπέλον διὰ νὰ ἀσπασθῆτε μετ' ἡσυχίαν σας τὸν κύριον... Ἰάκωβον. Ὁ στρατιωτικὸς, ἤκουσα νὰ λέγουν πολλὰκις, δὲν πολυαγαπᾷ τὰς παρὰ πολλὰς φιλοφρονήσεις; ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι καὶ σεῖς θὰ συντελέσετε ὥστε νὰ δεχθῆ τὴν προσκλησίαν μου.

Καὶ ταῦτα λέγουσα ἡ Βαλεντίνη ὤθει τὸν ζωγράφον, ὅστις ἀνεπαίσθητως εἰρέθη πλησίον τῆς θύρας, οὗτος δὲ πρὶν προφθῆσαι νὰ ἀποκριθῇ ἦτο ἤδη ἔξω εἰς τὰ προθυρα τῆς οἰκίας. Ἄμα δὲ ἀνοίξας τὸ στόμα ἔνα εἶπῃ τίς οἰδὲ τι, παρετήρησεν ὅτι ἡ φαιδρὰ καὶ ζωηρὰ αὐτοῦ φίλη εἶχεν ἐξαφανισθῆ.

Ἦτο λοιπὸν ἠναγκασμένος νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ γράμμα τὸ πρόγραμμα τῆς νεαρᾶς χήρας.

Π'

Ὁ ζωγράφος, ἀπὸ τιναν ἐτῶν φίλος ὦν τῆς Βαλεντίνης, πολλάκις ἔτυχε τῆς εὐκαιρίας νὰ εἴπῃ περὶ τῆς ἀξιεράστου γείτονός του πρὸς τὸν ἀνεψιὸν του. Ἄλλ' ὁμως πάντοτε ἐξεφράζετο περὶ τῆς ἐπαγωγῆς καὶ κινδυνώδους ταύτης χήρας μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ περισκέψεως, ἵνα μὴ διεγείρῃ τὴν περιεργίαν τοῦ Ἰακώβου καὶ ζητήσῃ οὗτος νὰ τὴν γινώσκῃ. Ὅθεν εἶπε, καταβάς ἀπὸ τῆς αἰδηροδρομικῆς ἀμάξης ἐμαθε παρὰ τοῦ θείου του ὅτι ἐμελλόν νὰ πορευθῶσιν εἰς τῆς νεαρᾶς χήρας, ἠσθάνθη πολλὴν στενοχωρίαν καὶ δυσκολίαν.

Τὸ νὰ συμπάγῃ μετὰ γυναικὸς ἦν οὐδέποτε εἶχε πλησιάσῃ καὶ, ὡς εἰκός, νὰ ὑποβληθῇ εἰς ἐνόχλησιν, ἐν ᾧ αὐτὸς ἤρχετο ζητῶν ἀνάπαυσιν καὶ ἐξοικιὴν ἐλευθερίαν, τῇ ἐφαίνετο ὡς ἐνόχλησις ἀνεπανόρθωτος. Τούτου δ' ἕνεκα τὸ πρόσωπόν του ἐγένετο σκυθρωπὸν.

Ἄλλ' ὁ θεῖός του τούναντιον ἀγαλλόμενος, διότι ἔβλεπε προσφιλέστατον συγγενῆ, διότι ὁ ἀξιόλογος ἀνεψιὸς του ἐμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ μεταβάλλῃ τὸ δυσώνυμον ὄνομά του, οὐχ ἦσαν δὲ ἦτο εὐτυχῆς, διότι εἶχεν ἀνακαλύψῃ παρὰ τῇ νεαρᾷ χήρᾳ διαθέσεις ἐγκαρδίου. Ὅθεν ἀπροκαλύπτως ἐξέμνησε πάσας τὰς ἀρετὰς τῆς νεαρᾶς φίλης του μετὰ τῆς αὐτῆς τελειότητος καὶ τέχνης, μετ' ἧς ἐζωγράφει εὐμορφοτάτας γυναικῶν κεφαλὰς. Ὁ δὲ ἀνεψιὸς ἀκροάμενος τὴν λαμπρὰν ταύτην περιγραφὴν, ἠσθάνθη κατὰ μι-

κρὸν ἐλαττουμένην τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἀνίαν.

Μετ' ὀλίγον οἱ δύο προσκεκλημένοι εἰσῆρχοντο διὰ τῆς κηκλιωτῆς πύλης καὶ εἰσῆγοντο εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ἡ Βαλεντίνη ἀνέμενεν αὐτούς, ἦτο δὲ εὐμορφοτάτη καὶ ὑπερήφανος ὡς ἐκ τῆς νίκης ἣν ἐνίκησε, βλέπουσα τὸν ζωγράφον ὑπακούσαντα. Οὗτος δὲ παρουσιάζων τὸν συνταγματάρχην εἶπε:

— Ὁ κύριος... Ἰάκωβος.

Ἔβλεπε δὲ ταῦτα στηρίζων τὴν φωνήν του ἐπὶ τῶν ἀποσιωπητικῶν, ὥστε ἡ Βαλεντίνη ἐκοκλίνισεν ἀκούσασα ἅπαξ ἔτι ὠρούμενον εἰς τὰ ὦτά της τὸ κακίονον ἐπίθετον τοῦ ἀξιωματικοῦ.

Ὁ γηραιὸς ζωγράφος παρετήρησε τὸ πάθημα τῆς νεαρᾶς χήρας καὶ διεσκεδάσεν ὀλίγον, ἐν ᾧ ἐκείνη καὶ ὁ ἀνεψιὸς του ἀντήλλασον τὰς πρώτας φιλοφρονήσεις.

Οἱ δύο οὗτοι ἐγίνωσκον ἀλλήλους μόνον διὰ τῶν προφορικῶν εἰκόνων τοῦ ζωγράφου. Ὅθεν ἐξήταζον ἀλλήλους μετὰ μεγάλης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας. Ἐνδομύχως ἐκάτερος αὐτῶν ὠμολόγησεν ὅτι τὸ σχέδιον τοῦ ζωγράφου ὡς πρὸς τὰς γραμμὰς ἦτο ἀκριβέστατον.

Ἀπελείπετο ἤδη νὰ σπουδάσωσι τὸν χαρακτῆρα, καὶ ὄντως, ὅτε ἤλθεν ἡ ὥρα νὰ ἀποχωρισθῶσιν, ἐβεβαίωσαν ἀμοιβαίως ὅτι ὁ γηραιὸς ζωγράφος διετύπωσε τὰς ψυχολογικὰς αὐτοῦ παρατηρήσεις μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας, μετ' ἧς περιέγραψε καὶ παρέστησε τὸ καθ' αὐτὸ φυσικὸν ὄν, τὸ σῶμα.

Ἡ Βαλεντίνη μέλαισα μόνη, διενόηθη ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ ἠμολογήσῃ ὅτι ὁ συνταγματάρχης ἦτο ἀνήρ κατὰ πάντα τοιοῦτος, ὅποιον σύζυγον αὐτὴ νῆχετο νὰ λάβῃ.

Καὶ ταῦτα μὲν καλῶς· ἀλλὰ τὸ ὄνομά του, τὸ κακίονον ἐκεῖνο ὄνομα, ὅπερ ἀκούσασα κατὰ πρώτων εἶχε βῆσιν κραυγὴν φρίκης, τὸ ὄνομα ὅπερ ἐπέβλεπε τὴν μνήμην αὐτῆς καὶ τὸ στήθος ὡς δεινὸς ἐφάλτης!

Οἱμοί, τὸ ὄνομα τοῦτο ἐνεφανίσθη ἐνώπιόν της ἀπειλητικὸν καὶ ἐσκίαζε τὸ εὐφρόσυνον αὐτῆς ὀνειρον.

«Τῶν ἀδυνάτων! τῶν ἀδυνάτων!» ἀνεφάνησεν ἀπελπίαι, λαμβάνουσα τὴν κεφαλὴν διὰ τῶν πυρετωδῶς κινουμένων χειρῶν της.

Ἐπειτα δὲ μετὰ στιγμιαίαν σιγὴν, καθ' ἣν ἐπανῆλθεν ἡ γαλήνη καὶ τὸ λογικὸν της, ἤκουετο ψιθυρίζουσα μετὰ πικρίας: Τί δυστυχία!.. ἐν τούλῳ τὸ ὄνομά του ἦτο τοιοῦτον... ἢ τοιοῦτον, θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ το συνειθίσθῃ κανεὶς βαρμηδόν, καὶ ἐπανελάμβανε διάφορα ἄσχημα καὶ δυσώνυμα ὀνόματα.

Ἐπειτα δὲ λαμβάνουσα τὸ κτηνώδες ὄνομα τοῦ συνταγματάρχου, ἐσημῆτιζεν αὐτὸ ὑποκοριστικόν, τὸ ἠκρωτηρίαζε ποτὲ μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ τέλους, ἀλλ' οὔτε ἡ ἀπο-

κοπὴ οὔτε ἡ ἀφαίρεσις ἠδύνατο νὰ τὴν συνδράμῃ εἰς βελτίωσιν τοῦ ὀνόματος, ὅπερ ἐνεφανίζετο ἐνωπιὸν της εἰδεχθέστατον, κεφαλαίως γράμμασι γεγραμμένον, καὶ οὐδὲν αἵματοσταγῆς τραῦμα φέρον ἐκ τῶν γενναίων τῆς χήρας ἀκρωτηριασμῶν.

Ἄλλοίμονον! ἔτη πρέπει νὰ παρέλθουν διὰ νὰ το συνήθισθῃ τις!.. Ἄλλὰ καὶ πῶς νὰ το συνήθισθῃ; ἄλλο τοῦτο πάλιν φοβερὸν ζήτημα.

Καὶ εἰρωνεῖα δεινὴ συνέστειλε τὰ βόδινα αὐτῆς χεῖλη.

Ἄλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐξηκολούθει πάλιν τὸν διακοπέντα μονόλογόν της.

Ἄδὲν λέγω πάλιν ὅτι τὸ ὄνομα αὐτὸ εἶνε ὅλως διόλου ἀνυπόφορον... Τί ἀλλόκοτον πρᾶγμα εἶνε ἡ συνήθεια!.. Θεέ μου, πόσον ἡ ἀρχὴ θὰ εἶνε ὀχληρὰ καὶ δύσκολος!

Αἱ βαθματῆται αὐτῆς παραχωρήσεις καὶ ὑποχωρήσεις τῆς νεαρᾶς χήρας οὐδὲν ἄλλο βεβαίως ἀπεδείκνυσαν, ἢ ὅτι ἡ ἐντύπωσις ἦν ἐνεποίησεν ὁ συνταγματάρχης εἰς τὸν νοῦν αὐτῆς καὶ μάλιστα εἰς τὴν καρδίαν, θὰ ἦτο πάντως ζωηροτάτη...

Ἄρας ὅλας ἔμεινεν ἀγρυπνοῦσα καὶ ταῦτα πάντα διανοουμένη. Ἐκοιμήθη δὲ πολὺ ἄργα. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀγρυπνίας ταύτης ἠλαττώθη ἐπισθητικῶς ἡ πρὸς τὸ ἄσχημον ὄνομα ἀποστροφή αὐτῆς, ὥστε πρὶν ἢ κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμούς ἢ συνήθισθῃ αὐτῆς περὶ τοῦ ὀνόματος λέξις: ἀδύνατον» ἀντικατεστάθη ὑπὸ τῆς φράσεως: ἄς προσπαθῆσω».

Ἄλλὰ καὶ ὁ συνταγματάρχης ἦτο τετραγαμμένος. Ὡς ἐνθυμείσθε, εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τῆς νεαρᾶς χήρας σιωπηλῶς ἐνθαρρυνόμενος ὑπὸ τοῦ θείου του, ὅτι ἠδύνατο κάλλιστα νὰ τὴν θεωρῇ ὡς ἐπίδοξον σύζυγον. Εἶχε δὲ ἐνδομύχως φόβον τινά, διότι ὁ γηραιὸς ζωγράφος οὐδὲν εἶπε πρὸς αὐτὸν παρέχον ἐλαχίστην κἄν ὑπόνοιαν περὶ τοῦ ὄντως δυνατοῦ τῆς πληρώσεως τῶν διακαῶν του πόθων.

Ἐὐθὺς ὡς ἀπεμακρύνθησαν βήματά τινὰ ἀπὸ τοῦ οἴκου τῆς νέας, ὁ θεῖος εἶπε πρῶτος διακόπτων τὴν σιγὴν.

— Λοιπὸν, ἀγαπητέ μου, πῶς σου φαίνεται; νὰ μου εἴπῃς εἰλικρινῶς, ἐμποροῦσες νὰ τὴν ἀγαπήσῃς;

— Πῶς μου φαίνεται; αἰσθάνομαι ὅτι εἶμαι διατεθειμένος νὰ τὴν ἀγαπήσω, ἀγαπητέ μου θεέ, καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἔχω ἀρκετὴν φρόνησιν νὰ μὴ τὴν ἴδω ἄλλην μίαν φορὰν, ἐκτὸς πλέον...

— Ἐκτὸς πλέον;... Ἐλα, τελείωνε τὴν φράσιν σου.

— Ἐκτὸς πλέον ἂν ἔχατε τίποτε ἄλλον λόγον σπουδαῖον νὰ με ἀναγκάσετε νὰ πράξω ἄλλως πως.

— Ένα μόνον λόγον έχω και καλόν, να σε ιδώ με μίαν γυναίκα άξίαν σου.

— Περιφρημα!

— Τότε λοιπόν θά γίνη.

— Άλλ' ή διαθεθαίωσας σας όμως, θεέ μου, δέν θά με κάμη και τόσον αύθάδη, ώστε να νομίζω ότι μόνη ή παρουσία μου άρκει διά να κυριεύω τοιαύτον φρούριον.

— Και όμως τό φρούριον έκαμε προτάσεις περί παραδόσεως. Μού φαίνεται σαν να είδα μικράν λευκήν σημαίαν... Ζητούν να έλθουν εις διαπραγματεύσεις. Έμπρός, περιφρημα! βλέπετε πώς με κάμνετε να ήμιλώ και έγώ σαν να ήμουν στρατιωτικός;... Η Βαλεντίνη σε αγαπά, είξευρέ το. Άν τό 'κατάλαβες ή δέν τό κατάλαβες τί με μελει, έγώ θέλω να έχω τόν λόγον σου να τα τελειώσω τά πράγματα, και δέν σ' έρωτώ πλέον... Και τί καλά! τί καλά όπου έκαμες και ήλλαξες τό όνομά σου, είδέ μή... .

— Ά! είπεν ό 'Ιάκωβος όλιγον πειραχθείς, και δέν θά με ήγάπα άν είχα τό όνομά μου;

— Άλλα πάλιν! Άφ' ου σε λέγω ότι σε αγαπά, άν και τό είξευρει τό διαβολοόνομά σου.

— Και τής το είπετε; υπέλαβεν ό συνταγματάρχης λαβών όλιγον θάρρος και έλπίδα. Και λέγετε ότι τόσον μ' αγαπά, ώστε να παραβλέψη τό όνομα;

— Μεταποτίζεις τό ζήτημα, αγαπητέ μου; Νά σε πάρη μ' αυτό τό όνομα θά ήτο μά τό και πολύ νόστιμον!... Η Βαλεντίνη να συναινέση να την λέγουν κυρίαν... ; ήμιλείς σπουδαίως; με τά σωστά σου; Έ, τί λέγεις, να την βολιδασκοπήσω να ιδώ τί φρονεί περί του όνόματος;

— Σας παρακαλώ μάλιστα, θεέ μου, είπε ζωηρώς ό 'Ιάκωβος, διότι έν καταλάβω ότι είναι δυνατόν να με προτιμήση άφ' ου πρώτων άλλαξω τό όνομά μου, τότε θά συμβουλευθώ την άξιόπρεπιάν μου και δέν θά άνεχθώ να τό άλλαξω μόνον και μόνον διά να είπη αυτή τό και.

— Μά τί άνθρωποι είναι αυτοί οι στρατιωτικοί άκόμη και όταν είναι έρωτευμένοι!... Νά, έφθάσαμεν εις τό άρχοντικόν μας, άς ανάψωμεν ένα σιγαράκι και άς άλλαξωμεν ήμιλιαν.

ς'

Την έπιούσαν περί ώραν 1 μ. μ. ό ζωγράφος μετέβη μόνος εις τής νεαρής χήρας. Η συνήθως φαιδρά αυτού ήμεις ήτο πως τεταραγμένη, ένεκα τής αξιώσεως ήν είχαν ό άνεψιός του να τον θελήση ή Βαλεντίνη μετά του άφορήτου όνόματός του.

Η κατέχουσα τόν γηραιόν μέρμυκα εξέλιπεν, εύθής ως είδε και τό πρόσωπον τής Βαλεντίνης εξηλωμένον ένεκα τής άυπνίας. Τσοούτον δέ την είδε καταβεβλημένην και συνεσταλμένην, ώστε άδιστακτως ήσθάνθη έαυτόν ισχυρότερον

και μάλλον ώπλισμένον, και διά τοϋτο άνευ περιστροφών ώμίλησε προς αυτήν: άλλ' ουχι πάλιν ως τις τυφλός και άδέξιός, άλλα ως συνετός διπλωμάτης.

— Είξευρέτε, κόρη μου, είπεν, ότι τά άποτελέσματα τής χθεσινής επισκέψεως μας επικυρώνουν τούς φόβους μου τούς όποιους είχα την τιμήν να σας άνακοινώσω; Δέν θά τον έπανήδητε τόν άνεψιόν μου.

Η Βαλεντίνη συνεταράχθη ένεκα του άποτόμου τής φιλικής ταύτης άνακοινώσεως. Δάκνυσα δέ τά χείλη της έκοκκίνισεν, έμειδίσασε και μετά πολλής χάριτος και πικρίας ήρώτησε:

— Και διατί τάχατες!...

— Άς ήμιλήσωμεν σοβαρότερον, αγαπητή μου, και άς μή παιζώμεν με τό άσήμαντον τοϋτο πρόσκομμα, τό υποϊόν όμως δέν έννοώ και να τό άφήσω να δεινωθή. Ο 'Ιάκωβος σήμεραν σας αγαπά πολύ, και αύριον θά σας αγαπά υπερβολικώς.

Η Βαλεντίνη ήσθάνθη έν έαυτή φλόγα καταβιβρώσκουσαν την καρδίαν της. Έν τούτοις ήρώτησε μετά τινος σοβαρότητος:

— Και πού έγκείται τό κακόν, εν ή περιπτώσει ό άνεψιός σας ήθελε μ' αγαπήση, εάν έγώ το επέτρεπον;

— Μά, κόρη μου, τό κακόν έγκείται, καθώς κάλλιστα είξευρέτε, εις τό όνομα τό όποϊόν σεις ποτέ δέν θά συναινέσετε να παραδεχθήτε.

Η Βαλεντίνη άνεστέναξεν εκ βαθέων και μετά τινος μελαγχολίας είπε:

— Άλλ' εάν όμως δέν μ' έμποδιση τό όνομα;

— Τί είπετε... ; ήρώτησεν ό ζωγράφος σφόδρα συγκεκινημένος και περιχαρής.

— Την άλήθειαν, υπέλαβεν ή νέα, και μόνην την άλήθειαν σας είπα: διότι από χθές δέν ήξευρέτε πόσας μηχανάς έπενόνθη διά να κατορθώσω να υπερπηδήσω τό φοβερόν τοϋτο έμπόδιον, να συνηθίσω τό άπαίσιον αυτό όνομα. Άπό τής στιγμής άφ' ής άπεχωρίσθημεν, κατέβαλα ζήλον υπέράνθρωπον! Δέν είξευρέτε πόσον ήγωνίσθην όλην νύκτα κατά του όνόματος τούτου, του όποϊου έκαστον στοιχείον άπεχωρίζετο και ήρχετο έμπρός μου φλογόβδλον ως φάντασμα και μ' έφθάζε. Έγώ μόνον είξεύρω τί υπέφερα όλην νύκτα. Πρό όλίγων ώρών τό όνομα τοϋτο τό άπεστρεφόμεν και προσεκάθουν να τό άποδιώξω από την μνήμην μου και από τά χείλη μου, πρό πάντων από τά χείλη μου. Άλλά τώρα όμως τό φέρω πρό τών οφθαλμών μου, τό κυττάζω και έπειτά τό προσφέρω. Κατ' άρχάς διά να το συνηθίσω ένάθισα και τό έσυλλαβίζω σαν παιδάκι άλλα συγχρόνως όμως έφανταζόμην και έκείνον εις τόν όποϊον άνήκει τό όνομα. Έι να σας είπω! δέν μου φαίνεται πλέον τόσον φοβερόν. Άλλά τί τα θέλετε! δέν θά κατορθώσω να

αγαπήσω όνομα τοιαύτον, προσέθηκε ή Βαλεντίνη μετά χαριστάτου μορφασμού, άλλα αισθάνομαι ότι θά κατορθώσω να τό άνέχομαι και να το υποφέρω... Πότε θά γίνη τοϋτο; Θεέ μου! καθώς βλέπω, θαρρώ ότι πρέπει να παρέλθουν δύο τουλάχιστον έβδομάδες, ίσως δέ και μία μόνον, τίς οίδε!

Ο γηραιός ζωγράφος δακρύων άμα και γελών δέν ήδυνήθη να κρατηθή περισσότερο.

— Άγαπητόν μου τέκνον, είπε άρπάζων μετά συγκινήσεως την δεξιάν τής νεαρής γυναίκος, άρκει ή δοκιμή. Άνέλθετε άγώνα διά τόν όποϊον θά σοι όφείλεται μεγίστη χάρις αιώνας. Άφες με να σε βραβεύσω τώρα εύθής, διότι μετ' όλιγον θά με αιτιάσαι διότι σε έτυράνησα ματαίως τήσιν ώραν... Όχι, κόρη μου! δέν θά όνομάζομαι κυρία... κυρία... ζ την όργή τό άπαίσιον αυτό όνομα! δέν θέλω πλέον να τό έκστομίσω.

Η Βαλεντίνη άναυδος και άτενές έχουσα τό λαμπρόν αυτής βλέμμα ήεροάτο άπλήστως τών λόγων του ζωγράφου. Δέν ήδύνατο να νοήση τί έσήμαινον, εκείνος δέ δέν το έλεγε ταχέως ως εκείνη έπεθύμει.

— Μά τί σημαίνουν αυτά όπου λέγετε; ήρώτησε σείουσα την δεξιάν του γηραιού αυτής φίλου.

— 'Ιδού, χαρίεσά μου Βαλεντίνη! ό 'Ιάκωβος θά έχη τό δικαίωμα έντός τριών μηνών να λάβη άλλο έπίθετον.

Και εξήγησε κατκλεπτώς τας ένεργείας του άνεψιού του, άς ήμεις γινώσκομεν ήδη.

— Ά! άνένευσεν ή Βαλεντίνη, προφανώς άνακουφισθείσα. Ίσως έκαμα άσχημα να μη καταστείλω την χαράν μου, προσέθηκε, άλλα, σας παρακαλώ να μου είπητε ειλικρινώς, φαντασθήτε μίαν στιγμήν τόν έαυτόν σας γυναίκα, θά σας ήτο ευχάριστον να άκούετε να σας λέγουν κυρίαν... .

— Μή το έκστομίσω τό άπαίσιον όνομα, είπε κωμικώς ό γηραιός φράττων τά ύπά του, έγώ το άπεστρεφόμεν περισσότερο. Έπρεπε να έχη τις την γενναιότητα στρατιωτικού διά να ζήση με αυτό τριαντατέσσαρα δλόκληρα έτη.

Ο ζωγράφος ήγάλλετο επί τής αιτίας εκβάσει τής έντολής ήν είχαν άναλάβη. Βγαιρόμενος δέ ένα άπέλθη προς συνάντησιν του άνεψιού του, ήρώτησεν άστεώς και πως δητικώς την νεαρην χήραν.

— Και τί φρονείτε, περί τής παλαιάς παροιμίας «ό γάμος είναι λαχείον»;»

— Φρονώ ότι παρήλθεν ή ισχύς της, άπεκρίθη εύφωώς ή Βαλεντίνη, και ότι πρέπει να άναστραφή «τό λαχείον είναι γάμος», δι' έμέ τουλάχιστον... Προσθέτω δέ ότι οι πτωχοί μου δέν θά χάσουν τίποτε, διότι αντί του λαχείου θά δεινωθώμεν, άρα επί τής ευκαιρίας τών γάμων... .

— Βεβαίως, υπέλαβεν ό γηραιός ζωγράφος

λαμβάνων τόν πτόν του, αι γυναίκες έχουν περισσότερο σοφίαν παρά τά έθνη, και περισσότερον καρδίαν παρά τούς άνδρας.

[Έκ τής Γαλλικής].

Π. Ι. ΦΕΡΜΟΣ

ΤΑ ΕΠΙΓΕΙΑ ΑΓΑΘΑ

[Συνέχεια: Ίδε προηγούμενον φύλλον.]

Δεικνύοντες πώς ή πενία συντελεϊ εις τό μεγαλόβουλον και εις την των ιδεών μεγαλοπρέπειαν και λαμπρότητα, ταυτοχρόνως όφείλομεν να δείξωμεν και τό άσθενές αυτής μέρος και τούς σκοπέλους αυτής. Και δέ βεβαίως ή πενία δέν έμπνέει την χαμέρπειαν και τόν φθόνον, δυνατόν να τίκτη σκαιάν ύπερηφανίαν και ποίαν τινα άλαζονείαν κατ' ουδέν εύλογώτερον τής άλαζονείας του γένους και του πλούτου. Τέλος δέν είναι άρετή μείζων τό να είναι τις πένης μάλλον ή πλούσιος, διότι ή άληθής συμβουλή τής φρονήσεως είναι, κατ' την έμην γνώμην, να μη εκπλήσσει τις επί τή κοινωνική αυτού καταστάσει, έστω αυτή οία δήποτε: διότι ό έπαιρόμενος επί τή πενία αυτού δέν άπέχει πολύ του άισχύνεσθαι ένεκα αυτής, τό δέ καταφρονείν του πλούτου ουδέν άλλο είναι, ή σφοδρώς έπιθυμείν αυτού. Σφόδρα έπεθύμουν να ιδώ τούς πένητας νοούντας τόν πλούτον, και τούς πλούσιους νοούντας την πενίαν: διότι όφείλει τις να λάβη άπλήν τινα έννοιαν πάντων των πραγμάτων, και να μη καταπατή άλαζονικώς τά αγαθά ών στερείται. Μάλιστα δέ τσοούτον βδελύττωμαι την ύπόκρισιν και τό ψεύδος, ώστε θά συνεβούλευον μάλλον τόν πένητα να έπιθυμή του πλούτου μετριώς ή να καταφρονή αυτού μεθ' ύπεροφίας: τσοούτον φοβούμαι μήπως υπό την ύποκριτικήν ταύτην καταφρόνησιν ύπακρύπτηται κρυφά τις έπιθυμία και άδικος δυσμένεια κατ' των μάλλον εύνηθέντων.

Οι άνθρωποι ένα ζήτωσιν έχουσι χρείαν ου μόνον των έξωθεν πραγμάτων, άλλα προς τούτοις και χάρου τινός επί τής γής, ταύτ' έστι κατοικίας, διαμονής: άρα και ό τόπος εν φ κατοικούμεν έχει μεγάλην δύναμιν εις τό εύδαιμόνως ζήν. Όθεν άς είπωμεν και περί τούτου όλίγας τινάς λέξεις.

Οι άνθρωποι κατοικούσιν είτε εν τή έξοχη είτε εν ταίς πόλεσι μικραίς ή μεγάλαις, είτε εν έπαρχίαις είτε εν πρωτευούσαις. Έκ τούτου δέ πολλά και τά διάφορα έπακοουθήματα.

Άνεκαθεν περιεγράψασαν τά γλυκύτατα και σωτήρια άποτελέσματα του άγροτικού βίου. Οι ποιηται έθεντο εν τή έξοχη την άγνότητα των

ήθων, τὴν γαλήνην τῆς καρδίας, τὰ ἀφελῆ καὶ σεβαστὰ αἰσθητήματα· δασύς δὲ ἠθέλησαν νὰ περιγράψωσι καὶ ἐκφράσωσι: τὰ γλυκύτατα τῶν αἰσθημάτων, ἐπέβαλον αὐτὰ εἰς τὸ στόμα τῶν ἀγροτῶν. Ἡ ποιητικὴ αὕτη ὑπερβολὴ ἤγαγε τινὰς συγγραφεῖς εἰς ὅλως ἐναντίας ἰδέας, καὶ διάσημὸς τις τῶν καθ' ἡμᾶς μυθιστοριογράφων ἐν συγγράμματι ἡμιτελεῖ μὲν ἀλλὰ νευρώθει, περιέγραψε τὰ ἀγροτικά ἦθη διὰ τῶν εἰδεχθεστάτων χρωμάτων· ἀλλ' ἡμεῖς οὐδόλως παρασυρόμενοι ὑπὸ τῶν ὄνειροπολημάτων τῆς βουκολικῆς ποιήσεως, νομίζομεν ὅτι ἐπιτρέπεται ἡμῖν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι τὰ χρώματα ταῦτα εἶνε ἕγαν ὑπερβολικά. Ἀναντιρρήτως ἡ τοῦ ἀνθρώπου φύσις δυνατὸν νὰ εἶνε ἐλαττωματικὴ καὶ διεφθαρμένη ἐν τοῖς ἀγροῖς ὡς πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ, συμφορμῇ δὲ ὅτι ἡ ἐνδοια, ἡ ἀμαθία, ἡ ἀπόστασις ἀπὸ τῶν κέντρων τῆς παιδείας καὶ τῶν φώτων, ἡ δεισιδαιμονία, οὐχὶ δὲ σπανίως ἡ ἐλλείψις θρησκείας, δύνανται νὰ γεννήσωσιν ἐν τινι τόπῳ, παρά τισιν ἀνθρώποις, τὸ πνεῦμα ἐκεῖνο τῆς ἀγενοῦς πλεονεξίας, τοῦ ἀγρίου φθόρου καὶ τῶν κτηνωδῶν παθῶν, ἅπερ ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος συγγραφεὺς περιγράφει. Ἀλλὰ διστάζω νὰ πιστεύσω ὅτι ὁ ὑπαίθριος βίος, ἡ ἐντιμὸς τῶν ἀγρῶν ἐργασία δὲν ἔχουσι δύναμιν τινὰ εἰς τὴν ὑγίειαν τοῦ πνεύματος ὡς εἰς τὴν τοῦ σώματος. Κατ' ἀκριβῆ δὲ ἀναλογίαν ὁ ἀγροτικὸς βίος εἶνε εὐδαιμονιέστερος τοῦ ἐν τῇ πόλει διὰ τοὺς ζῶντας ἐκ τῆς ἰδίας τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐργασίας· αἱ γεωπονικαὶ ἐργασίαι ἔχουσι ποικιλίαν, ἣν δὲν ἔχουσιν αἱ μηχανικαὶ, καὶ μᾶλλον ἀσκούσι τὰς πνευματικὰς δυνάμεις, ἀπαιτοῦται πλείονα πρωτοβουλίαν, εὐρεσίαν, προσωπικὴν πείραν· πρὸς δὲ τούτοις οἱ ἀγροῖ ἐπι μᾶλλον συνάπτουσιν τοὺς ἀνθρώπους πρὸς ἀλλήλους. Τὸ χωρὶον εἶνε μία οἰκογένεια, ἐν αὐτῷ σχηματίζεται ἴδιον πνεῦμα κοινωνικὸν καὶ ποιά τις ἀγροτικὴ χάρις περὶ τοὺς τρόπους, ἀρεταὶ ἐλλείπουσαι πολλὰς παρά ταις κάτω τάξεσι τῶν πόλεων. Παρατηρήσεως δὲ ἄξιον εἶνε ὅτι οἱ χωρικοὶ σπανίως ἔχουσιν ἦθος ταπεινὸν καὶ ἀνελεύθερον. Καὶ ναὶ μὲν τὰ ἀγροτικά ταῦτα ἦθη βσημέραι κινδυνεύουσι νὰ ἐξαφανισθῶσι, καθ' ὅσον δὲ αἱ ἀποστάσεις μὴδενίζονται καὶ τὰ φῶτα διαδίδονται, οἱ χωρικοὶ θὰ κερδησῶσι νέας κακίας καὶ νέας ἀρετάς, ἀλλ' ἤμεις ἡ δυνάμεις καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀγροτικοῦ βίου οὐδέποτε θὰ ἐκμηδενισθῶσι τελείως.

Ἄλλως τε συμβαίνει τις μεταβολὴ παράδοξος· ἡ ἐξοχὴ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν καὶ ἡ πόλις εἰς τὴν ἐξοχὴν. Καθ' ὅσον προχωροῦμεν, ἡ εἰς τὴν πόλιν μετακίσις τῶν χωρικῶν προβαίνει αὐξανόμενη, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας καὶ ἡ ἐκ τῶν πόλεων εἰς τὴν ἐξοχὴν μετακίσις αὐξάνει κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. Ἄλλοτε μόνον οἱ μεγάλοι

εὐπατρίδαι, ἢ οἱ πλουσιώτατοι τῶν πολιτῶν εἶχον ἐξοχὴν, ἀλλὰ καὶ τότε σπανίως διέτριβον ἐν αὐτῇ· ἀλλὰ σήμερον ἡμῶς πᾶσαι σχεδὸν αἱ κοινωνικαὶ τάξεις διανέμουσι τὸν βίον αὐτῶν μεταξὺ τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐξοχῆς. Καὶ ἐὰν μηχανικὴ τις μεταβολὴ ἐπέρχετο, καθιστάσα ἀχρήστους τὰς πλείους τῶν ἐν τῇ ἐξοχῇ χειρῶν, θὰ ἐβλέπετε ἐπι μείζονα τὴν εἰς τὰς πόλεις συρροὴν τῶν χωρικῶν, ἢ δὲ ἐξοχὴ θὰ κατακείτο μόνον τὸ θέρος ὑπὸ μεταναστῶν πολιτῶν. Φαντάζεσθε λοιπὸν ὅλως νέαν τάξιν πραγμάτων, καθ' ἣν κέντρα μὲν κατακνημένα θὰ ἦσαν μόνον αἱ πόλεις, ἢ δὲ ἐξοχὴ, πλὴν μόνων τῶν ὀλίγων χειρῶν τῶν χρησιμευσουσῶν εἰς μηχανικὴν τινὰ ἐξεργασίαν, θὰ ἐπέιχε τρόπον τινὰ τὸπον πολυτελείας καὶ ἀναψυχῆς.

Ὅπως δὴ ἴσως ὁ ἀγροτικὸς βίος συνδυαζόμενος πρὸς τὸν ἐν ταῖς πόλεσι βίον, ἔστω καὶ ἐπὶ ταῖς μετριωτάτοις ὁροῖς, εἶνε τι ἐξαιρετικὸν καὶ εἰς ἄκρον εὐεργετικόν· καὶ ὁ διανύσας μέρος τοῦ βίου αὐτοῦ ἐν τῇ τύρβῃ τῶν συμφερόντων, τῶν κομματικῶν παθῶν, ἢ τῶν ἐπιστημονικῶν μελετῶν, ἀπερχόμενος εἰς τὴν ἐξοχὴν αἰσθάνεται ἀνακούφισιν, ἢς αἱ πρῶται μάλιστα ἐντυπώσεις ἔχουσι τι τὸ μεθυστικόν.

Ἡ ἐξοχὴ παρέχει ἡμῖν δύο εἰδῶν τέρψεις, τοῦτο μὲν τὴν ποικιλίαν τῶν θεαμάτων αὐτῆς, τὴν ἡδύτητα τῶν εὐωδιῶν, τὴν καθαρότητα τῆς ἀτμοσφαιρας, τὴν γλυκυτάτην ποιήσιν καὶ τὰ ἄρρητα γόητρα τῆς φύσεως, τοῦτο δὲ τὰ ἀγροτικά ἔργα, τὰ ἦθη τῶν χωρικῶν καὶ τὰς περιπετειὰς τῶν ἀγαθῶν τῆς γῆς. Πάντες δὲ οἱ ἀνθρώποι καὶ ἐξ αὐτῶν ἐπι τῶν ἀγαπώντων τὴν ἐξοχὴν, δὲν εἶνε ἐξ ἴσου ἱκανοὶ πρὸς ἀπέλαυσιν τῶν δύο τούτων ὀψων τοῦ ἀγροτικοῦ βίου· διότι τοὺς μὲν, μάλιστα δὲ τοὺς πάντοτε ζήσαντας ἐν τῇ ἐξοχῇ ἢ ἐνωρὶς μετακίσαντας εἰς αὐτήν, τέρπει καὶ εὐφραίνει τὸ ὠφέλιμον τῆς ἐξοχῆς, οἱ δὲ τούναντιον μόνον τὸν ἐν τῇ πόλει βίον γινώσκοντες, ἀναζητοῦσιν ἐν τῇ ἐξοχῇ οὐδὲν ἄλλο, ἢ ποιητικὸν τι θέλητρον ἢ εὐάραστον ἀνάπαυσιν. Καὶ οἱ μὲν ἀγαπῶσι τοὺς ἀγροῦς, τὰς καλλιεργουμένας γαίας, τὰ ποιμνία, τὰ ἄροτρα, πᾶν ὅτι γεωργικόν, οἱ δὲ τὸν γλαυκὸν οὐρανόν, τὰ χλοερὰ δάση, τὰ βέοντα βυάκια, τοὺς λόφους καὶ τὰς κοιλάδας. Ἄλλ' ἤμεις, ἵνα τις δύναται νὰ εἴπῃ ὅτι ἀληθῶς ἀγαπᾷ τὴν ἐξοχὴν, ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ αὐτὴν καὶ κατὰ τὰς δύο τούτους τρόπους, τοῦτ' ἔστιν οὐ μόνον διὰ τῆς φαντασίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν αἰσθησῶν, διὰ τε τῆς καρδίας καὶ τοῦ νοῦ. Ὅφειλε βλέπων τὴν γῆν νὰ θεωρῇ αὐτὴν ὡς τὴν μεγαλόδωρον τροφὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καὶ τὰς κατεσπαργμένας αὐτῆς πλεურὰς νὰ θεωρῇ ὡς τὰς πηγὰς τοῦ ζειδώρου βυάκος, τοῦ μέλλοντος ἔπειτα νὰ βεῦση εἰς τὰς φλέβας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' ἵνα κατορθώσῃ τις τοῦτο οὐχὶ φιλοσοφικῶς

σκεπτόμενος, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ ἀφελῶς, ὡς περὶ πράγματος οἰκειοτάτου, ὀφείλει νὰ λάβῃ γνώσιν τῆς ἐξοχῆς ὅσον οἶόν τε ἐνωρὶς, καὶ νὰ ἔχῃ ἐξ ἀπαλῶν ὄνυχων πείραν τῶν τε δώρων αὐτῆς καὶ τῶν ἔργων.

Περὶ δὲ τοῦ βίου τοῦ ἐν τῇ πόλει δύναται τις καθ' ὅλου νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ βίος εἶνε τασούτῳ μᾶλλον ἄξιος προσοχῆς, ὅση ὑπάρχει ἐν μείζονι ἡμᾶδι ἀνθρώπων. Καὶ ὄντως, ὅσον αἱ ἡμάδες καθίστανται πολυπληθέστεραι, τοσοῦτον καὶ τὰ συμφέροντα γενικεύονται καὶ ἀνυψοῦνται· τὰ μικρὰ πάθη ἔχουσιν ὀλιγωτέρας ἀφορμὰς καὶ ὀλιγωτέρας εὐκαρίας· ἐπειδὴ δὲ βλέπει τις πλείονας μὲν ἀνθρώπους ἀλλὰ πολὺ σπανίως ἕνα ἕκαστον αὐτῶν ἰδίᾳ, τοῦτου ἐνεκα σπανιώτερον καὶ δυσκολώτερον ἀντιφέρονται οἱ ἀνθρώποι. Οἱ δεσμοὶ εἶνε ὀλιγωτέρον στενοὶ καὶ σπανιώτερον διασπῶνται. Ἡ μεγάλη διαφορὰ καὶ ποικιλία τῶν συμβάντων καὶ τῶν ὑποθέσεων παράγει ἐννοίας καθολικωτέρας, καὶ αἱ καθολικώτεραι ἐννοιαὶ καθιστῶσι δραστηριωτέραν τὴν διάνοιαν πάντων. Ἡ διάνοια μεγαλύνεται, ἐξευγενίζεται καὶ ἀκονάται, ἐνὶ λόγῳ ἐνταῦθα καταφαίνεται ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ γοητείᾳ τὸ θέλητρον τῆς κοινωνίας. Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ καλὴ φύσις τῶν μεγάλων πόλεων καὶ ἰδίᾳ τῶν πρωτεύουσῶν· ἀλλ' ὑπάρχει ἡμῶς καὶ τὸ ἀντιστρόφον μέρος.

Ἐκ τῶν μεγάλων καὶ πολυθρόνων πόλεων ἐλλείπει κυρίως τὸ αἶσθημα τοῦ ἐσωτερικοῦ βίου, καὶ τολμᾷ εἰπεῖν, τὸ αἶσθημα τοῦ θείου. Ἐν ταῖς πόλεσι ταῦταις ἐν αἷς ἔχει τις πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ τὴν ἀδιάλειπτον κίνησιν τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἐνθα ἡ μὲν ζωὴ εἶνε τοσοῦτον ζωηρὰ, ὥστε ὁ θάνατος εἶνε ἀπαράτητος, ἢ δὲ ὑπαρξίς τοσοῦτον πλήρης, ὥστε τὸ κενὸν τῶν πραγμάτων μάλισ εἶνε ἐπιεισητόν, ἐνθα τὰ μεγάλα ἐμπορικὰ τε καὶ πολιτικὰ καὶ φιλολογικὰ συμφέροντα, αἱ μεγάλαι φιλοδοξίαι, αἱ μεγάλαι ἐπιθυμίαι δὲν συγχωροῦσιν εἰς τὴν ψυχὴν μιᾶς κἂν στιγμῆς ἄνεσιν, πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ σκεφθῇ ἡ ψυχὴ περὶ τάξιν τινος ἀοράτου καὶ ἀμετακινήτου; Τὸ μὲν ἀόρατον εἶνε τὸ ὄνειρον, τὸ δὲ ὄρατόν εἶνε ὅλη ἡ πραγματικότης. Ἐνὶ λόγῳ δύσκολος εἶνε ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας, ἢ φρόνησις ἀδιαλείπτως ἀπειεῖται, ἢ δὲ ψυχὴ παρασυρομένη ὑπὸ διηνεκοῦς τινος κινήσεως, οὐδέποτε μένει μόνῃ καθ' ἑαυτήν, καὶ ὁ περὶ αὐτὴν ἀδιάλειπτος ὄρυθος τοῦ χεμάρρου τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων δὲν συγχωρεῖ αὐτῇ μιᾶς στιγμῆς ἀνάπαυσιν καὶ εἰρήνην.

Περὶ δὲ τοῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις βίου ἄδικος εἶνε συνήθιος ἡ κρίσις τῶν ἀνθρώπων. Ἀναντιρρήτως ἡ συμβίωσις ἐν ταῖς ἐπαρχίαις εἶνε κοινότερα καὶ ὕλικωτέρα, τὰ συμφέροντα εἶνε στενώτερα, ἤττον περίπλοκα, καὶ κατ' ἀκολουσίαν αἱ ἰδέαι εἶνε μᾶλλον περιορισμέναι καὶ ἤττον ἐπιδεκτικαὶ

τελειώσεως. Ἄλλ' ἐξ ἑτέρου ὁμῶς, ἐὰν τις γινώσκῃ νὰ εἶνε ἀμέτοχος καὶ ὑπέροχος τῶν μικρῶν τοπικῶν συμφερόντων, τότε, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἢ ψυχὴ εἶνε μᾶλλον ἐλευθέρα καὶ μᾶλλον ἀφιλοκερδῆς, καὶ ὑπολείπεται αὐτῇ καιρὸς ἵνα διανοηταί, ἵνα ὄνειροπολῇ, ἵνα ἀγαπᾷ. Ἐπειδὴ δὲ αἱ περὶ πολιτικῶν δοξασίῶν ἐριδὲς δὲν εἶνε πλὴν πλησίον αὐτῆς, ὀλιγώτερον ἐμπλέκεται εἰς αὐτάς καὶ κρίνει περὶ αὐτῶν ἀφ' ὑψηλοτέρας περιωπῆς· ζῆ μᾶλλον ἐν ἑαυτῇ, ὀλιγώτερον μεριμνῶσα περὶ τοῦ τί διανοοῦνται οἱ ἄλλοι, ἢ περὶ τοῦ τί αὐτὴ ὀφείλει νὰ διανοηταί, καὶ ἐποφθαλμιῶσα ὀλιγώτερον πρὸς τὸ καινοφανῆς ἢ πρὸς τὸ ἀληθές. Τέλος σκέπτεται καὶ πῶς νὰ βελτιώσῃ ἑαυτήν, περὶ οὗ οὐδόλως σχεδὸν φροντίζουσιν οἱ τῶν μεγάλων πόλεων κάτοικοι, διότι, ἀδιαλείπτως μεριμνῶντες περὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, δὲν ἔχουσι καιρὸν περισσεύοντα πρὸς βελτίωσιν ἑαυτῶν. Τοιαῦται εἶνε αἱ ὠφέλιαι, ἃς ὁ ἐπαρχιακὸς βίος δύναται νὰ προσφέρῃ εἰς τοὺς γινώσκοντας νὰ ἐπωφεληθῶσιν αὐτοῦ.

Ἄφ' οὗ ὁ τόπος συντελεῖ τοσοῦτον εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπου εὐδαιμονίαν, ἢ ἀλλαγὴ τοῦ τόπου δέον νὰ συγκαταριθμηταί μεταξύ τῶν σπουδαιοτάτων συμβάντων τοῦ βίου δύναται δὲ αὕτη νὰ εἶνε εἴτε ἐφήμερος καὶ βραχυεῖα, καὶ τότε εἶνε περιήγησις, ταξιδίον, εἴτε βριστική ἢ τούλάχιστον ἀρκούντως παρατεταμένη, καὶ τότε εἶνε μετατόπισις ἢ ἀλλαγὴ διαμονῆς. Ἐν ἑκατέρῃ δὲ τῶν περιστάσεων τούτων διάφορος εἶνε καὶ τῆς ἀλλαγῆς τοῦ τόπου ἡ ἐπίδρασις ἐπὶ τε τῆς φαντασίας καὶ τῆς τοῦ βίου εὐδαιμονίας.

Τὸ ταξιδίον (ἐννοῶ δὲ τὸ γινόμενον χάριν διασκεδάσεως καὶ οὐχὶ χάριν ὑποθέσεων) εἶνε ἀντιπερισπασμὸς ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ· εἶνε μέσον στιγμιαίας ἀποφυγῆς πάντων τῶν δεσμῶν, πάντων τῶν συμφερόντων, πασῶν τῶν φροντιδῶν ὑφ' ὧν δεσμεύεται συχνότατα καὶ ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν ἀνθρώπων, εἶνε κατάπαυσις πάντων τῶν παθῶν, ἐνὸς μόνου ἐξαιρουμένου, τῆς περιεργίας. Ὁ ταξιδεύων καταλαμβανόμενος τρόπον τινὰ ὑπὸ λήθης, δὲν εἶνε φίλαρχος, φθονερός, ἰδιοτελής, δοξομανῆς, μνησικακος. Καταλείπει ὀπισθεν αὐτοῦ πάντα ταῦτα τὰ πάθη, βεβαιότατος ὅτι ἐπανελθὼν θὰ ἀνεύρῃ αὐτὰ σῶα καὶ ἀνέπαφα, ἀλλὰ χαίρων ὅτι ἀποχωρίζεται αὐτῶν πρὸς ὠραν, διότι γινώσκει κάλλιστα πόσον ἀκριβῶς ἀναγκάζεται νὰ πληρώσῃ τὰς πικρὰς τέρψεις ἃς παρέχουσιν αὐτῷ. Τὸ πρῶτιστον καὶ κυριώτατον θέλητρον τοῦ ταξιδίου προέρχεται, ἂν μὴ ἀπατώμαι, ἐκ τούτου, ὅτι οἱ τόποι ἐκεῖνοι, οἱ τοσοῦτον τέροντες τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, οὐδὲν κοινὸν ἔχουσι πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν ἢ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς. Πρὸς ἡμᾶς οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ εὐάρεστον τι θέημα, ὅπερ βλέπομεν μετ' εὐαρεσκείας ἀφιλοκερδῶς. Διθανόμεθα ὅτι οὐδὲν αὐτῶν

συνδέεται πρὸς οὐδὲν τῶν ἡμετέρων παθῶν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐν ἣ κινούνται τοσοῦτοι ἄνθρωποι καὶ ἦτις εἶνε ἡμοῖα πρὸς ἡν κατοικοῦμεν, δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος οὐ τὰ συμφέροντα δύνατον νὰ συνάπτωνται πῶς πρὸς τὰ ἡμέτερα, οὐδὲ οἰκία πρὸς ἡν συνδέεται ὀλιγοὶ τις ἀνάμνησις ἢ βλέμμα τετραγαγμένον. Ἐὰν πάντα εἶνε ξένα πρὸς ἡμᾶς. Ἀλλὰ τότε, θὰ εἶπῃ τις, τὰ πάντα ὀφείλουσι νὰ εἶνε εἰς ἡμᾶς ἀδιάφορα. Δὲν λέγομεν τοῦτο, ὅχι, διότι ὑπάρχει πρῶτον ἰδιαιτέρα τις καὶ ὅπως ἀνεργήσῃ τέρψις ἐν τῇ ἀδιαλείπτῃ μεταλλαγῇ τῶν τόπων. Τόπος τις νέος καίπερ στερούμενος καλλονῆς, δι' αὐτὸ τοῦτο μόνον ἀρέσκει ἡμῖν. Ὅποια τέρψις ὀπότεν ἐν γνωστοτάτῳ ἡμῖν δάσει ἀνακαλύψωμεν ἀτραπὸν ἡμοῖαν μὲν πρὸς πάσας τὰς ἄλλας, ἢν ὅμως ὁ πούς ἡμῶν δὲν ἐπάτησεν ἀκόμη! Ὅποια μέθη, ὁποῖον παράφορον πάθος κατέλαθε τὸν ἄνθρωπον ὅτε παρτήρησεν ὅτι δὲν ἐγίνωσκε τὸ ἡμῖν τῆς οἰκουμένης, ὅτε ἀνεκάλυψε κόσμους ἀγνωστούς, οὓς ἢ φαντασία ἐκόσμηε δι' ἀπαρμιλλοῦ κάλλους, διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι ἦσαν νέοι! Αὐτὸ τοῦτο συμβαίνει ἡμῖν ὁσάκις ταξιδεύομεν, ὅταν ἴδωμεν νέον ἢ τοπαῖον, νέον τινὰ πόλιν. Κοινῶς λέγουσιν ὅτι πᾶσαι αἱ πόλεις ἡμοιάζουσιν· ἀλλ' οὐδὲν ψευδέστερον τοῦτου· διότι βεβαίως πᾶσα πόλις ἔχει μὲν οἰκίας πλατείας, ὁδοὺς, ἀλλ' ἢ διαθέσις αὐτῶν ποικίλλει ἐπ' ἄπειρον, καὶ ἢ εὐτελεστάτη πόλις ἔχει καὶ αὐτὴ ἰδίαν φυσιογνωμίαν. Καὶ καὶ μὲν ἢ τοιαύτη τέρψις ἀμβλύνεται ἐπὶ τέλους καθ' ὅσον βλέπει τις πλείονας τόπους καὶ πόλεις, συνηθίζει τις καὶ αὐτὴν τὴν μεταβολὴν καὶ μόνον τὸ ἔκτακτον προσελκύει τὴν προσοχὴν, ἀλλ' ὅταν ἡμῶς ταξιδεύῃ τις τὸ πρῶτον, τὰ πάντα εἶνε ὅσας ἄξια, τὰ πάντα εἶνε ἔκτακτα καὶ ἀπροσδόκητα· τὸ ἐραίπιον εἶνε θαυμαστόν τι, ἢ διαυκνότερον εἶνε ἐκαστὸν εἶνε μυθιστόρημα. Πρὸς τὴν τέρψιν δὲ τοῦ καινοφανοῦς προστίθεται ἢ τῆς συμπαθείας. Ὅσοι μᾶλλον ἀγνωστοὶ εἶνε οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἕκαστος ἰδίᾳ, τοσοῦτω συμπαθοῦμεν πρὸς αὐτούς ἐν συνόλῳ θεωρουμένους. Ἐν τοῖς κόλποις τῶν κλειστῶν καὶ μυστηριωδῶν ἐκείνων οἰκιῶν, περιδινούνται πάθη ὅμοια πρὸς τὰ ἡμέτερα, κινήσεις καὶ συγκρούσεις ὅμοιαι πρὸς τὰς κατελείπόμενες ὅπισθεν ἡμῶν, καὶ ἄς θὰ εὐρωμεν ἐπανερχόμενοι, ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι ἀγαπώμενοι καὶ μισούμενοι, ἐρχόμενοι καὶ ἀπερχόμενοι, πιστεύοντες καὶ ἀμφιβάλλοντες. Ὑπάρχουσιν ἔρωτες, γάμοι, θάνατοι, γεννήσεις, ἀποκαταστάσεις, ἔορται οἰκογενειακαί, φιλικαὶ ὁμηγύριαι, φιλομούσων διατριβαὶ καὶ νέων νεανίσματα. Καὶ αὐταὶ εἶτι αἱ ἔρημοι ὁδοί, ἄς ἀπαντῶμεν ἐν ἀπωτάταις πόλεσι, συγκινοῦσιν ἡμᾶς συλλογιζομένους εἴτε τὴν ἄλλοτ' ἐν αὐταῖς κινουμένην θορυβώδη ζωὴν, εἴτε τὴν σκοτεινὴν καὶ σιωπηλὴν ζωὴν, ἣτις φαίνεται κρυπτομένη σήμερον ἐν

αὐταῖς. Κατέναντι τῆς φύσεως ἄλλοῖα τις συμπαθεία καταλαμβάνει ἡμᾶς, ἢ συμπαθεία ἢν ἐμπνέει ἡμῖν ἢ ζωὴ ἢ ἐν τῇ φύσει, ἢ ζωὴ, ἢν ἄρρητος τις αἰτία διέχευε ἀφθόνας εἰς τοὺς κόλπους τῶν ἀναριθμητῶν αὐτῆς δημιουργημάτων. Ἐὰν ἢ τοῦ τόπου ἀλλαγὴ δὲν εἶνε ἐφήμερος ἀλλ' ὀριστική, αἱ ἐξ αὐτῆς ἐντυπώσεις εἶνε διαφοραὶ, λαμβάνουσαι χαρακτῆρα αὐστηρότερον καὶ ἐμβριθέστερον. Ἐρχόμενοι εἰς τόπον νέον, ἐνθα μέλλετε νὰ κατοικήσητε ἐπὶ μακρὸν χρόνον, ἴσως δὲ καὶ διὰ παντός, δύνασθε νὰ παρατηρήσητε ὅτι συμβαίνει τρόπον τινὰ βήγμα τι ἐν τῷ βίῳ, ἐπερχομένης στιγμιαίας τινὸς ἀναστολῆς καὶ διακοπῆς. Αἱ πλείστα τῶν συμπαθειῶν καὶ τῶν σχέσεων, τῶν συνημμένων πρὸς τὸν τόπον ὃν κατελείπουμεν, ἐξαφανίζονται ἢ διαλύονται ἢ ἀκριβέστερον εἰπεῖν, ὑπολείπεται ἐξ αὐτῶν μόνον ὁ τι συμφέρι ἡμῖν νὰ φυλάξωμεν, τοῦτ' ἔστι τὰ πάθη. Δυνατὸν νὰ ὑπάρχωσιν ἐκ περιπτώσεως δεσμοὶ τινες παρακολουθοῦντες ἡμᾶς ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀλλὰ καθ' ὅλου δυνάμεθα εἰπεῖν ὅτι ὁ τοῦ παρελθόντος βίος ἐμφανίζεται πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς ἄλλος τις βίος, ὅταν καταλείπωμεν αὐτὸν ἐν τῷ τόπῳ ὃν οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπανιδώμεν. Ὅλον ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ὑπάρξεως ἡμῶν γίνεται ὡς ἐπεισθῆναι, ὅπερ θεώμεθα ἔξωθεν μετὰ τινος οἰκνεί ὀλιγορίας καὶ ἀπαρνήσεως, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ μετὰ τρυφερᾶς συμπαθείας, ὁποῖαν αἰσθανόμεθα ὑπὲρ τῆς ζωῆς τῶν συγγενῶν ἡμῶν. Ἐπαναλαμβάνων δὲ λέγω ὅτι ἢ ἀπάρνησις αὐτῆ τοῦ παρελθόντος δὲν εἶνε πάντοτε ὀλική, ὅταν μεταβαίνωμεν ἀπὸ τόπου εἰς τόπον· ἀλλὰ καὶ μερικὴ μόνον ἐὰν εἶνε, πάλιν εἶνε ὀφελίμος· καὶ δι' αὐτὸ ὅταν ὁ βίος ἡμῶν κατασταθῇ καθ' ὑπερβολὴν δύσκολος ἐν τινι τόπῳ, εἴτε ἐξ αἰτίας τῶν περιστάσεων, εἴτε ἐξ ἰδίου ἡμῶν αὐτῶν σφάλματος, τότε ἢ φρόνησις ὑπαγορεύει ἡμῖν νὰ μετοικίσωμεν. Ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ἀέρος ὡφελεῖ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, ἢ δὲ μετατόπισις εἶνε συνήθως ἀπαλλαγῇ. Ὅθεν ὅταν ἐρχώμεθα εἰς τόπον νέον, ἢ ψυχὴ ἡμῶν εἶνε μᾶλλον ἢ ἦτον ὡς πίναξ ἄγραφος. Καθ' ἢν δὲ στιγμὴν πατήσωμεν τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ νέου ἐδάφους, συμβαίνει ἐν ἡμῖν αἰσθημὰ τι ἀνεξήγητον· εὐρισκόθη ἐν τόπῳ ὅστις πρὸς ἡμᾶς εἶνε οὐδὲν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον συγκινεῖ οὐδέμιαν ἵνα τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ὁ τόπος οὗτος εἶνε δι' ἡμᾶς κενός, εἶνε ἀπλοῦν διάστημα, εἶνε χῶρος οὐ οὐδέμιαν πλευρὰν ἐπεχειρήσαμεν νὰ καταλάβωμεν. Τὸ αἰσθημὰ τοῦτο τοῦ κενοῦ εἶνε σφόδρα ὀδυνηρὸν εἰς τοὺς ἔχοντας χρῆκαν ἄλλων ἀνθρώπων ἵνα ζήσωσιν, εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὃν ἢ ψυχὴ ἵνα αἰσθάνηται ἑαυτὴν ὑπάρχουσαν, ἔχει ἀνάγκη νὰ συνδέεται πρὸς πολλὰς ἄλλας ψυχὰς διὰ τῶν δεσμῶν τῶν πόθων ἢ τῶν παθῶν ἢ τῶν συμπαθειῶν. Ἐὰν μάλιστα τὸ κενὸν τοῦτο μέλλῃ νὰ καταλάβῃ τὸν τόπον στε-

νοτάτων καὶ ἐγκαρδίων σχέσεων καὶ αἰσθημάτων, ἐὰν τὸ πῦμα εἶνε νέον καὶ οὐδέμιαν ἔχει γνώσιν τῶν βημάτων τοῦ βίου, ἐὰν τὸ μὲν παρελθὸν αὐτοῦ ἦτο μεστὸν χαρᾶς καὶ κινήσεως, πλοῦτος καὶ ἐνεργείας, τὸ δὲ παρὸν εἶνε σιωπηλὸν καὶ σκυθρωπὸν, τότε τὸ αἰσθημὰ τοῦτο τῆς ἐρημίας καὶ τοῦ κενοῦ δυνατὸν νὰ γενήσῃ τὸν ἀπειπισμόν. Ἀλλὰ ἄς μὴ δεινώωμεν ὑπὲρ τὸ μέτρον τὰ πράγματα, ἄς μὴ πολλαπλασιαζώμεν τὸς ἀπαιτήσεις περιπτώσεις, ἄς λάβωμεν τὴν συνθεσάτην καὶ κοινοτάτην ὑπόθεσιν τῆς ἀλλαγῆς καταστάσεως. Τοῦμῳ εἰπεῖν ὅτι τὸ αἰσθημὰ τῆς ἐλευθερώσεως ὅπερ οἰσθανόμεθα μετὰ τοῦ παρελθόντος βίου λήξαντος ἢ ἤδη, καὶ τοῦ μέλλοντος ὅστις ἀκόμη δὲν ἤρχισε, παρέχει εἰς τὴν ψυχὴν ἀναπαυσίαν τινὰ στιγμιαίαν, ἢτις, ὁμολογῶ, δὲν ἀμοιρεῖ μὲν θλίψεως, ἀλλ' οὐδὲ θελγήτρου τινός, ἂν μάλιστα προστεθῇ καὶ ἢ σκέψις αὐτῆ ἢ ἀμέσως ἐπερχομένη· σήμερον ἴσως εἶμαι ἄκομη ἐλεύθερος καὶ μόνον εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἀνήκω. Δύναμαι νὰ εἶπω εἰς τὴν ψυχὴν μου ἐλευθέρως νὰ ἐκλέξῃ τοὺς δεσμοὺς εἴτε τοὺς μέλλοντας εἴτε τοὺς παρελθόντας. Ἀλλ' ἄλλον εὐθὺς ὡς κρούσω τὴν θύραν οἰκίας τινός, ὡς ἐγγίσω ἀνθρώπου τινός τὴν χεῖρα, ἀπ' ἐκείνης εὐθὺς τῆς ὕρας δὲν εἶμαι πλέον ἐλεύθερος, τὰ συμφέροντά μου συνδέονται

πρὸς ἄλλα συμφέροντα· καθήκοντα, σχέσεις, συμπαθείαι, ἀντιπάθειαι, σφάλματα, παρανοήσεις, ἐξηγήσεις, πάντες οἱ δεσμοί, πᾶσαι αἱ ὑποχρεώσεις θὰ ἐπαναληφθῶσιν ἐνταῦθα ὅπως καὶ ἄλλοῦ· πάθη ἀνύπαρκτα εἶτι θὰ γεννηθῶσιν ἐν ἐμοί, καὶ κατὰ μικρὸν ἢ πόλις αὕτη, τὸ χωρίον τοῦτο, ἢ φύσις αὕτη θὰ ἐμψυχωθῇ καὶ θὰ συνδέσῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς πρὸς τὴν ψυχὴν μου· θὰ κλαύσω ἐνταῦθα, θὰ ἀγαπήσω, θὰ μισήσω, θὰ εὐδοκμήσω, θὰ ἀποτύχω, ἴσως θὰ βελτιωθῶ, ἴσως θὰ τραπῶ ἐπὶ τὰ χεῖρα· δοκιμασίαι ἀγνωστοὶ με ἀναμένουσι, ἴσως θὰ ἐγκαταλίπω μετὰ σπαραγμῶν καρδίας τὸν τόπον τοῦτον, εἰς ὃν ἀποβίβαζομαι ἤδη μετ' ἀδιαφορίας, ἴσως τέλος τὸ ἔδαφος τοῦτο ὅπερ οὐδέποτε ὁ πούς μου ἐπάτησε θὰ γίνῃ ἢ ὑσάτη μου πατρὶς! Τὸ αἰσθημὰ τοῦτο τοῦ ἀγνωστοῦ, ἢ προσδοκίας αὐτῆ τοῦ μέλλοντος, ἢ μετέωρος αὐτῆ κατάστασις, μετὰ τὴν ἐλπίδος καὶ φόβου, μετὰ τὴν ἀγαθῶν καὶ δεινῶν ἐξ ἴσου μυστηριωδῶν, μεταδίδει εἰς τὴν ψυχὴν ποιὸν τινὰ τρόπον, περὶ οὗ δὲν δύναται τις νὰ εἶπῃ ὅτι δὲν εἶνε τοσοῦτον εὐάρεστος ὅσον εἶνε πικρὸς καὶ παραχῶδης.

[Paul Janet: Philosophie du bonheur] Π. Ι. ΦΕΡΜΠΟΣ

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια· ἴδε σελ. 792.]

Μεταβαίνοντες ἀπὸ τῆς γραφῆς τῶν διασήμων ἀνδρῶν εἰς τὴν τῶν κοινῶν θνητῶν ἐκπλησόμεθα βλέποντες, ὅτι ἢ ἀπόστασις ἢ χωρίζουσα αὐτοὺς συνίσταται καὶ ἐνταῦθα εἰς πολλὰς περιστάσεις εἰς τὴν ἔλλειψιν τοῦ μεγαλοπρεποῦς, διακεκριμένου καὶ σαφοῦς χαρακτῆρος. Καὶ δὲν εἶνε μὲν σπάνιοι οἱ ἄνθρωποι οἱ εὐάρεστοι εἰς τὰς συναναστροφάς, οἱ ἐπιμελείς καὶ ἐπιτηδαιοὶ ἔμποροι, οἱ καλοὶ πατέρες τῶν οἰκογενειῶν, αἱ ἐράσμιαι δεσποινίδες καὶ οἱ εὐφρεῖς νέοι, ἀλλ' ἀπαντες οὗτοι δὲν εἶνε κατ' ἀνάγκη καὶ χαρακτῆρες καθ' ἑαυτοὺς διακεκριμένοι, σημαίνοντες πνευματικῶς, ἢ σημαντικαὶ καὶ πρωτότυποι προσωπικότητες, ἔνεκα τοῦτου δὲ καὶ ἢ γραφῇ αὐτῶν δὲν εἶνε χαρακτηριστική. Ἐκ τοῦτου δὲ

προέρχεται καὶ ἢ διάψευσις τῶν ἐλπίδων ἐκείνων, οἵτινες ἐπιδεικνύοντες γραφὴν τινὰ γνωστοῦ προσώπου ἢ οἰκείου καὶ συγγενούς εἰς τινὰ γραφολόγον, προσδοκῶσι ν' ἀκούσωσι παρ' αὐτοῦ πάραυτα καὶ ἰδίᾳ πρὸ αὐτῶν ζῶσαν τὴν εἰκόνα τοῦ προσώπου περὶ οὗ ἐρωτῶσι. Ἐνῶ δὲ αἱ ἀρεταὶ ἢ κακίαι τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος προσώπου εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὅπως ἀσήμαντοι, γνωσταὶ δὲ μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν στενῶν φίλων καὶ οἰκείων, ἢ γραφολόγος σχεδὲν ἀμυδρὰν μόνον εἰκόνα μετρίου τινός καὶ κοινοῦ ἀνθρώπου.

Μεταξὺ ὅμως τῶν μεγάλων ἀνδρῶν καὶ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων ὑπάρχουσι πολλαὶ καὶ διάφοροι βαθμίδες, κατελιγημέναι πᾶσαι ὑπὸ ἀξίων ἀντιπροσώπων. Οὐδεὶς εἶνε ὅλως διόλου ἀσημος· καὶ ἂν δὲ ὑπῆρχε τοιοῦτός τις, ἢ γραφῇ αὐτοῦ ἔνεκα τοῦτου ἤθελεν εἶναι λίαν ἐνδιαφέρων τύπος τῆς σπανίας ταύτης τάξεως τῶν ἀνθρώπων.

Λάβωμεν λοιπὸν ὀλίγας τινὰς γραφὰς καὶ ἐξετάσωμεν αὐτάς.

Σε' παρανεμῶ γραφε με ὀργισάτι' ἴσως

Πάντως ἡ γραφή αὕτη εἶνε λογίου ἀνδρός. Ἐχει τι ὄντως τὸ ιδιορρυθμὸν ἐντελῶς, ἀλλὰ καὶ τὸ εὐγενὲς καὶ ἀριστοκρατικόν. Ὁ γράφων διατελεῖ εἰς εὐάρεστον οἰκονομικῶς κατάστασιν· ἔνεκα τούτου δὲ ἡ γραφή αὐτοῦ εἶνε ἤρεμος, φαιδρὰ καὶ ἐνέχει πολὺ τὸ ἀνεξάρτητον. Ἐν γένει δὲ ὁ γράφας τ' ἀνωτέρω, καίπερ φαινόμενος ὡς ἀνθρώπος ιδιορρυθμῶν ὄλων ιδεῶν, δὲν εἶνε ἀσημαντος. Γράφει καθαρῶς καὶ μεμετρημένως. Τοιούτος λοιπὸν ὅς εἶνε καὶ ὁ πνευματικὸς αὐτοῦ βίος.

Ὁ ἀνὴρ οὗτος δὲν εἶνε μικρολόγος· τοῦτο δεικνύει τὸ μέγεθος τῶν γραμμάτων του· δὲν εἶνε ἀπλησιζόμενος· τοῦτο δεικνύει ἡ στερεότης τῆς γραφῆς, ἰδίως γραμμάτων τινῶν. Δὲν εἶνε φονερός ἢ κακός, ἀλλ' ὀλίγον δητικός, διότι αἱ μορφαὶ τῶν γραμμάτων του δὲν εἶνε λίαν στρογγύλαι, ἀλλὰ μάλλον προμήκειες καὶ πως γωνιώδεις. Δὲν εἶνε φιλάργυρος, διότι δὲν φεῖδεται τοῦ χώρου. Ἡ γραφή του δὲν περιέχει ματαιοδόξους αὐταρέσκους κορωνίδας, οὔτε φαντασιώδεις καὶ παραδόξους μορφάς, ὑποδεικνύσας ἄτακτον ὄνειροπόλον καὶ φαντασιώδη ἀνθρωπὸν πνευματικῶς τε ἢ ὕλικῶς, ἀλλ' εἶνε ἀπλή, ἀναπεπταμένη καὶ ἱκανῶς εὐανάγνωστος· ὁ γράφων εἶνε ἀνεξάρτητος, γνωρίζει τί θέλει καὶ τί πιστεύει, τοῦτο δὲ ἐγγυῶνται ἡμῖν τὰ ἀσύνδετα καὶ μὴ καλλιγραφικῶς γεγραμμένα γράμματα. Ἄλλα γράμματα συνδέει, ἀλλὰ γράφει κεχωρισμένα· δύναται ἐπομένως νὰ συλλάβῃ ιδεῶν τινὰ ὡς αὐτοπαρκατον ἐνότητάς, ἀλλὰ δύναται καὶ νὰ συνδέσῃ πολλὰς ἐνοσίας λογικῶς. Συννεοῖ λοιπὸν κλίαιν πρὸς τὸ ιδεῶδες μετὰ κλίσεως πρὸς τὴν πραγματικότητα, θεωρίαν μετὰ πράξεως. Ἐνῶ δὲ ἀρέσκηται καὶ εἰς τὴν ποίησιν, δύναται νὰ διακριθῇ καὶ ἐπὶ πρακτικῶν πραγμάτων. Ὅτι δὲν εἶνε ματαιοδόξος τὸ εἶδομεν ἀνωτέρω. Ἀξιοπαρατήρητος εἶνε καὶ ἡ παχύτης τοῦ Σ, ἰδίως τῶν ἄνω αὐτοῦ γραμμῶν, σημεῖον θελήσεως ἱκανῶς ἐπιμόνου. Δεικνύει ἐπίσης ὅτι ὁ γράφων ζητεῖ νὰ κυριαρχῇ ἄλλων πνευ-

Constantin A. Vassiliou

Ἡ γραφή αὕτη εἶνε ὄλων διόλου διάφορος! Ζωηρὰ, νευρώδης, πλήρης κινήσεως. Παρατηρήσωμεν μόνον τὴν διασταυρούσαν γραμμὴν τοῦ ι. Ὁ γράφας ταύτην μόλις δύναται νὰ καθίσῃ δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας ἤσυχος χωρὶς νὰ κινήσῃ χεῖρας καὶ πόδας. Δὲν ὑπάρχει δὲ ἀμφιβολία, ὅτι ὁμῶν στρέφει πάντοτε ἀνυπομότως ἐπὶ τῶν δακτύλων του μολυβδοκόνδυλον ἢ ἄλλο τι ἀντικείμενον, καὶ ὅτι ὅταν ἀρχίσῃ συζητῆσαι πρὸς τινα, ἀνίσταται ὄρθιος καὶ βαδίζει ὁμῶν ἄνω καὶ κάτω.

Ἐκ τῆς ἑλλειψεως παχειῶν γραμμῶν συμπε-

ματικῶς, καὶ ὅτι ἔνεκα τούτου ἐν τῇ συμπεριφορῇ του πρὸς ἄλλους καὶ τοῦ ιδιορρυθμοῦ του χαρακτηριστῆρας δὲν θὰ εἶνε ἴσως εὐάρεστος ἔνεκα τῆς ὑπεροχῆς. Αἱ μικρὸν τι στρογγύλαι πρὸς τὰ κάτω γραμμαὶ τῶν γραμμάτων του, συννεοῦμεναι πρὸς τὰ ἄνω εἰς ὀξείας, ὑποσημαίνουσιν ὅτι εἶνε μὲν ὁ ἀνὴρ οὗτος φιλόφρων καὶ φιλοκἀγαθος ἐν τῷ οἰκιακῷ αὐτοῦ κύκλῳ, ἀλλ' ὅτι εἰς τὰς ιδέας αὐτοῦ καὶ τὰς θεωρίας καὶ τὰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις εἶνε ἀκριβῆς καὶ ἀπότομος, ἔστω καὶ ἐν ἐνότητι ἔχη γνώμην ἐσφαλμένην. Ἡ παχύτης τῶν κεφαλαίων γραμμάτων καὶ τῶν ἄκρων τῶν λέξεων, ὡς καὶ τοῦ λ, δεικνύουσιν ὅτι ὁ γράφων, ἅμα ἀρξάμενος πράγματος τινός, φέρει αὐτὸ εἰς πέρας διὰ δραστηριότητος καὶ ἐνεργητικότητος, ἢ δὲ ἑλλειψίς τοῦ ἐνὸς σκέλους τοῦ λ ὅτι δὲν ἀγαπᾷ τὸ περιττόν καὶ ἐκεῖ ὅπου ὁ ὀφθαλμὸς εἰσενέβισε νὰ τὸ βλέπῃ ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡλικίας. Ἡ ἑλλειψίς τέλος τόνου ἀπὸ μιᾶς λέξεως δεικνύει στιγμιαίαν ἴσως ἀνακριβείαν, ἀπροσδόκητον εἰς ἀνδρα συνδέοντα τὰ γράμματα λογικῶς μετ' ἄλλῶν.

Τί εἶνε λοιπὸν ὁ ἀνθρώπος οὗτος; Βεβαίως δὲν εἶνε ἔμπορος· καὶ ἂν ἦτο δὲ θὰ ἦτο κάκιστος, διότι οὐδόλως θὰ συνεφάνει μετὰ τοῦ κοινοῦ, καὶ δυσκόλως θὰ εὔρισκα τὸν κατάλληλον ἀγοραστήν. Ἄλλ' οὔτε ἀξιωματικὸς δύναται νὰ εἶνε, διότι ἡ γραφή αὐτοῦ δὲν εἶνε ἱκανῶς τεταμμένη· οὔτε νομικός, διότι τὰ γράμματα εἶνε ἱκανῶς μεγάλα, οὔτε καλλιτέχνης, διότι δὲν ἔχει πλοῦτον μορφῶν, καὶ τὰς ὑπαρχούσας δὲ δὲν γράφει καλλιγραφικῶς. Ἐκ τοῦ δυσαναγνώστου γραμμάτων τινῶν φαίνεται· λόγιος, ἐκ δὲ τοῦ κεφαλαίου Σ, ὅτι ἔκαμεν ἀκαδημαϊκὰς σπουδὰς· ἴσως εἶνε φυσιοδίφης τις, ἰατρός, ἢ συγγραφεὺς πρωτοτύπων ἔργων. Ἐὰν ὁμῶς ἀνήκῃ εἰς τὴν τελευταίαν τάξιν τῶν λογίων, βεβαίως δὲν ἔγραψε μυθιστορήματα ἢ διηγήματα, ἀλλὰ μάλλον ἐπιστημονικῶς διατριβάς.

ραίνωμεν, ὅτι θεωρεῖ τὸν βίον λίαν ἐπιπολαίως, ἢ γνώμην δὲ αὕτη ἐνισχύεται ἐκ τῆς ἀδιαλείπτως μεταβαλλομένης διευθύνσεως τῶν λέξεων του. Βεβαίως δὲ ὁ γράφων ἔχει εἰσέτι δυνάμεις πρὸς συνέχειαν τοῦ βίου μὴ καταβληθείσας ὑπὸ τῆς δυστυχίας. Παρὰ τῇ δυνάμει ὁμῶς ταύτῃ τοῦ ἀνδρός οὐδόλως ἀνευρίσκωμεν τὸ ἄδρῶν ἢ βίαιον. Δὲν μεταχειρίζεται βεβαίως σκαιὰς λέξεις ἢ ὀγκώδεις λόγους, διότι οὐδαμῶς γράφει γράμματα, ἔχοντα κορωνοειδεῖς ἢ παχείας γραμμάς, δυνάμεθα ὁμῶς νὰ προσδοκῶμεν παρ' αὐτοῦ παρατη-

ρήσεις αὐστηράς, ἀητικῆς καὶ εὐφυλογίας. Εἶνε ἰσχυρότατος εἰς τὰ λογικὰ αὐτοῦ συμπεράσματα ἀφοῦ γράφει δύο, ἐνίοτε δὲ καὶ τρεῖς λέξεις διὰ μιᾶς μονοκονδυλιάς. Οὐδαμῶς δὲ θὰ διαφύγῃ τὸν γράφοντα τ' ἀνωτέρω ἀνακριβῆς τις ἔκφρασις ἢ ἐσφαλμένη χρονολογία, οἱ δὲ ἀκούοντες αὐτοῦ διηγουμένου ποσῶς δὲν θὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἀνάγκην νὰ τὸν ἐνοσχλήσωσι δι' ἐρωτήσεων, ἀλλὰ θὰ ἀκούσωσι τὴν ὄλην διήγησιν λογικῶς καὶ ἐν συναφείᾳ ἐκτυλισσομένην.

Ὁ γράφας τ' ἀνωτέρω γράμματα εἶνε ἐπίσης ἀνθρώπος οὐδεμίαν ἔχων τάσιν πρὸς δόξασίας μυστηριωδῶν πραγμάτων, πρὸς ιδέας ποιητικὰς καὶ ἐν γένει πρὸς πνευματικὰς ῥοπὰς. Ἄλλως εἶνε καλοκἀγαθος, εὐθύμος καὶ ἔχει διαθέσιν ὀλίγον εὐμετάβλητον. Οἱ τρόποι αὐτοῦ καὶ ἡ συμπεριφορὰ εἶνε ἑλαφροί, κομψοί, εὐκίνητοι, ἀκριβεῖς, ὑποχρεωτικοί, πλήρεις ἐνίοτε εὐρυτίας, ἄλλοτε δὲ προδίδοντες ἀνυπομονησίαν. Δὲν ἀναμινύεται εὐχερῶς εἰς πράγματα δυσχερῆ, καὶ βεβαίως δὲν συνέγραψε ποτὲ ἢ τοῦλάχιστον δὲν ἔγραψε παχὺ βιβλίον. Ἐνεκα ὁμῶς τῆς ἀπολύτου αὐτοῦ ῥοπῆς εἰς λογικὰ συμπεράσματα ἀρέσκηται εἰς ἐπιστημονικὰς συζητήσεις, χάριν αὐτῶν καὶ μόνον τῶν συζητήσεων, χωρὶς νὰ ἐνδιαφέρηται ἐπὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξαγομένων πορισμάτων. Εἶνε λοιπὸν ὁ γράφας ταῦτα λεπτός τις λόγιος ἀνὴρ, ὅστις συγκρινόμενος μὲ τὸν πρῶτον εἶνε ἥττον ἐπιτηδῆσις νὰ ὑπερνικήσῃ κωλύματα καὶ καταλάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῷ ἀγῶνι περὶ ὑπάρεξως. Πρὸς ταῦτα δὲ προστίθεται ὅτι εἶνε ἐνδοτικὸς καὶ εὐμετάπειστος, αἰσθηματίας, καλὸς πρὸς πάντας καὶ ἀξικἀπηγὸς ἐν τῇ συναναστροφῇ, οὐχὶ ὁμῶς καὶ τόσῳ ἀνεξάρτητος εἰς τὰς ἰδίας σκέψεις· ἐν γένει δὲ οὐχὶ τόσῳ σημαντικὸς ὅπως ὁ πρῶτος.

Ma chère Madame

Γραφὴ ἀγγλική! Ἡ γνώμη ὅτι οἱ Ἄγγλοι ἔχουσι πάντες ὁμοίαν γραφὴν εἶνε τόσον ὀρθὴ ἢ ἐσφαλμένη, ὅσον ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ἔχουσι πάντες τὸ αὐτὸ πρόσωπον.

Καὶ ἔχουσι μὲν πάντες κοινὸν τινα τύπον καὶ ἐν τῷ προσώπῳ καὶ ἐν τῇ γραφῇ, ἀνάλογον πρὸς τὴν ἰδιάζουσαν καὶ χαρακτηριστικὴν, διάφορον δὲ τῆς τῶν ἄλλων λαῶν, ἀγγλικὴν φύσιν, ἀλλ' ὅπως οἱ ἀτομικοὶ χαρακτηριστῆρες διαφέρουσιν ἀπ' ἀλλήλων, οὕτω γραφολογικῶς διαφέρουσιν καὶ αἱ γραφαὶ αὐτῶν, ἤθελεν εἶνε δὲ δυσχερὲς νὰ εὕρη τις δύο ὄλων ὁμοίας ἀγγλικὰς γραφὰς ὅπως καὶ δύο ἑλληνικὰς ἢ γαλλικὰς.

Ἡ γραφὴ λοιπὸν αὕτη, ἢ προερχομένη, ὡς φαίνεται, ἐκ καρδίας αἰθερίας καὶ διαυγοῦς, ὑποδεικνύει φύσιν ἐντιμον καὶ εἰλικρινῆ, ὀπισθοχωροῦσαν καὶ πρὸ τοῦ μικροτέρου ψεύδους καὶ τῆς σκοπιμῆς ἀπάτης. Εἶνε ἡ γραφὴ ἡρέμου, σώφρο-

νος, πρακτικῆς ἀγγλίδος, ἐχούσης καρδίαν ἀγαθὴν καὶ ἀξιαγάπητον, ἀπλής δὲ καὶ ἀνευἀξιώσεων. Ἡ κυρία αὕτη, ἐὰν δὲν εἶνε δεσποινίς, καίτοι φαινόμενη ἐκ τῆς γραφῆς τῆς ὡς ἀκριβῆς καὶ μεμετρημένη γυνή, θὰ δαπανᾷ ὀλίγην καλαισθησίαν εἰς τὴν ἐνδυμασίαν τῆς. Ἐπιμόνος εἶνε· τὸ δεικνύει ἡ εὐθυτάτη διεύθυνσις τῶν λέξεων τῆς. Δὲν εἶνε ἐπιπόλαιος οὔτε ἑλαφρά, μάλλον ὀλίγον τι περισσώτερον τοῦ δέοντος ἐχέφρων καὶ σεμνή, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ λογικοῦ συνδέσμου τῶν γραμμάτων τῆς προσαγορευσεῖς τῆς.

Ἐκ τοῦ μικρὸν τι μειουμένου ὕψους τῶν λέξεων εἰκάζομεν, ὅτι θὰ ἔχη καὶ κλίαιν τινὰ πρὸς τὸ σιωπᾶν ἢ ἀποκρύπτειν. Τὸ Μ αὐτῆς, δεικνύον διὰ τῶν στρογγυλοτήτων αὐτοῦ τὴν καλοκἀγαθίαν, μαρτυρεῖ συγχρόνως καὶ τὸ παράστημα, τὰς ἀριστοκρατικὰς ιδέας καὶ τὸ αὐτοσυνείδητον τῆς Ἄγγλιδος. Τὸ μικρὸν ἄγκιστρον εἰς τὸ Μ δηλοῖ ὅτι ἡ γυνὴ αὕτη δὲν ἐξήρθη ὑπεράνω τῆς γυναικείας εὐαισθησίας. Ἡ ὠρμία διάταξις τῶν λέξεων ἐκφράζει ἤρεμον διαύγειαν τοῦ πνεύματος καὶ ἐχεφροσύνην. Ἐν γένει δὲ ἐκ τῆς γραφῆς ταύτης διαβλέπομεν φύσιν ἤρεμον, καλοκἀγαθον καὶ ἐμφρονα, πνεῦμα πρακτικόν, δι' οὗ βεβαίως δὲν νοοῦμεν τὰς χειρωνακτικὰς ἐργασίας π. χ. τοῦ μαγειρείου κ.τ.λ. Ἡ φύσις δὲ αὕτη εἶνε ὄλων ξένη τῶν ὄνειροπολήσεων, δὲν διεγείρεται σφοδρῶς ὑπὸ τῶν παθῶν, δὲν ἀρέσκηται εἰς τερπνάς, ζωηράς, ἢ ἑλαφρὰς φλυαρίας, ἀλλὰ δρᾷ καὶ ὁμιλεῖ μετὰ ποιᾶς τινος ἡρέμου σοβαρότητος. Εἶνε λοιπὸν ἡ γράφουσα μία τῶν γυναικῶν τῶν διατηρουσῶν καὶ κατὰ τοὺς ἡμετέρους πολυκυμάντους χρόνους τὴν ὠραίαν καὶ ἀξιοπρεπῆ οἰκοκυροσύνην τῆς γηραιᾶς Ἄγγλιδος, ἐξ ἐκείνων δὲ τῶν γυναικῶν, ὧν τὴν ἀληθῆ ἀξίαν ἀναγνωρίζομεν μετὰ μακροχρόνιον γνωριμίαν.

Ὁ ἀναγνώστης βεβαίως θὰ παρετήρησεν ὅτι διὰ τῶν ὀλίγων τούτων λέξεων ἄς ἐγράψαμεν πρὸς χαρακτηρισμὸν τῶν ἄνω αὐτογράφων, ἑλλείψει πλείονων μορφῶν τῆς γραφῆς τούτων, δὲν εἶνε δυνατόν νὰ γράψῃ τις ἀκριβῆ καὶ τελείαν εἰκόνα τοῦ προσώπου, οὔτινος κρίνομεν τὴν γραφὴν. Διὰ τῶν ἄνω παραδειγμάτων ἠθελήσαμεν μόνον νὰ ὑποσημάνωμεν τί ἐγκρύπτεται ἐν τῇ γραφῇ καὶ τοῖς αὐτογράφοις κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς γραφολογίας. Ἀφίεμεν λοιπὸν εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνῃ, ἐν τῶν ἄνω ρηθέντων πολλὰ δὲν φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς μεγίστης πιθανότητος. Ἐὰν δὲ οὗτος δὲν ἀνήκῃ εἰς τοὺς γράφοντας ὀλίγα τινὰ τοῦλάχιστον γράμματα κεχωρισμένα, προτρέπομεν αὐτὸν νὰ κάμῃ ἰδίας ἐρεῦνας ἐπὶ τοῦ λίαν ἐνδιαφέροντος τούτου πεδίου, πρὸς τοῦτο δὲ εὐχόμεθα αὐτῷ μεγίστην ἐπιτυχίαν.

(Ἐπεται συνέχεια).

ΣΕΝΟΦΑΝΗΣ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΙΑΤΡΟΙ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ

Πρό τινος ἐδημοσιεύθη ἐν Λονδίῳ καὶ Ἐδιμβούργῳ βιβλίον ἀνεκάνωνστον. Τοῦ βιβλίου τούτου συγγραφεὺς εἶναι ἡ Ἀγγλὶς διδάκτωρ τῆς ἱατρικῆς Κυρία Τζέξ-Μπλάκ, καὶ ἀφηγεῖται ἐν αὐτῷ τὰς διαφόρους περιπετείας τῆς πάλης ἢ ὑπέστη, ὅπως κατορθώσῃ νὰ τύχῃ ἱατρικοῦ διπλώματος. Ἡ πάλη ὑπῆρξε πεισματώδης, τὸ τέρας ὅμως ἐγένετο αἰσίων, οὐ μόνον διὰ ταύτην καὶ τὰς ἄλλας συνδέλους, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ἐνεκὸν τῆς ὁμοίας ἐπιλήρησεν τοῦ ἀγῶνος.

Ἡ κυρία Τζέξ-Μπλάκ ἤρχισε τὰς ἱατρικὰς αὐτῆς σπουδὰς κατὰ τὸ 1869 ὅπως τυγχῇ διπλώματος καὶ ἐνασχολήσῃ τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα. Ἐπεθύμει δὲ νὰ σπουδάσῃ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ καὶ οὐχὶ ἐν τῇ ξένῃ διὰ τοῦτο προσῆλθεν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου. Οἱ κανονισμοὶ ὅμως τοῦ παιδευτηρίου τούτου δὲν ἐπέτρεπον νὰ ἐγγραφῆ ὁ ἄλλος φοιτητής. Τότε αὐτὴ ἀπετάθη εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Ἐδιμβούργου. Ἐν τούτῳ εὑρε φίλους τινὰς ἐν τοῖς καθηγηταῖς, οἵτινες προέτρεψαν ταύτην ν' ἀκολουθήσῃ μαθήματα, πικρατέλευσα τὸ ζήτημα τῆς ἐν τῷ μητρῷ τοῦ πανεπιστημίου ἐγγραφῆς, τοῦ ὅπερ ἐπράξεν αὐτῇ, μέχρις οὐ νῆα ἐπῆλθον ἐμπόδια κατόπιν ἀποφάσεως τῆς συγκλήτου κηρυττούσης, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ παραλεχθῇ ταύτην μόνον ὡς φοιτήτριαν ἀλλ' καὶ ἄλλαι γυναῖκες ἐπέζητον ταῦτό. Τέσσαρες ἄλλαι γυναῖκες μετ' ὀλίγον συνηώθησαν τῇ κυρίᾳ Τζέξ, ἣτις τότε ἐζήτησε πρὸς τὸ πρυτάνειον ἂν αἱ γυναῖκες θὰ ἐγένοντο δεκταὶ εἰς ἐγγραφὴν εἰς τὰ μαθήματα, καὶ ἂν θὰ ἐπετρέπετο εἰς ταύτας νὰ ὑποστῶσι μετὰ τοῦτο ἐξετάσεις καὶ τύχῃσι διπλώματος. Ἡ ἱατρικὴ σχολὴ συνελθούσα ἀπεφάνθη ὅτι αἱ ὑποψήφιοι ἠδύνατο νὰ ἐγγραφῶσι καὶ ἀκολουθήσῃσι μαθήματα, γινόμενα ἐιδικῶς διὰ ταύτας ὑπὸ τῶν καθηγητῶν, ἐπὶ ἰδιαιτέρᾳ πληρωμῇ. Ἡ πανεπιστημιακὴ σύγκλητος ἐπεκύρωσε τὴν ἀπόφασιν ταύτην, καὶ τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1869 ἡ κυρία Τζέξ καὶ τέσσαρες ἄλλαι κυρίαι ὑπέστησαν τὴν εἰσιτήριον τῶν φοιτητῶν ἐξετάσιν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐπέτυχον πᾶσαι καὶ ἐνεγράφησαν νομίμως ἐν ταῖς φοιτηταῖς τῆς ἱατρικῆς σχολῆς.

Ἐπὶ ἕξ μῆνας τὰ πάντα ἔβαινον καλῶς. Αἱ φοιτήτριαι ἠκολούθουν τὰ ἰδιαιτέρα αὐτῶν μαθήματα, ὅμοια καθ' ὁλοκληρίαν πρὸς τὰ τῶν λοιπῶν φοιτητῶν ὑπεβάλλοντο εἰς τὰς αὐτὰς ἐξετάσεις καὶ ἐβαθμολογοῦντο ὁμοίως. Ἡ ἐπιμέλεια αὐτῶν ἦτο μεγίστη, διότι ἐν ταῖς ἐξετάσεσιν ἐπέτυχον μετὰ τῶν πρώτων. Ἐνῶ ἐν τῇ τάξει τῆς φυσιολογίας 25 φοιτηταὶ ἐπὶ 127 ἐφέροντο ἐν τῷ ἐκμητικῷ καταλόγῳ (honours list) καὶ ἐν τῇ τάξει τῆς χημείας 31 ἐπὶ 226, ἐκ τῶν 5 γυναικῶν τῶν ἀκολουθουσῶν τὰ μαθήματα

τέσσαρες καὶ ἐν ταῖς δύο τάξεσι συμπεριλαμβανόντο ἐν τῷ καταλόγῳ. Μία μάλιστα ἐξ αὐτῶν κατεῖχε τὴν τρίτην θέσιν ἐν τῷ καταλόγῳ, ἐκ δὲ τούτου συνέβη τὸ ἐξῆς: Οἱ κανονισμοὶ τοῦ Πανεπιστημίου λέγουσιν ὅτι οἱ 4 πρώτοι φοιτηταὶ τῆς τάξεως ἔχουσι δικαίωμα εἰς Hope scholarships, δικαίωμα προνομιούχον ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Hope, δι' οὗ δωρεὰν δύνανται τις νὰ ἐργασθῇ ἐν τῷ χημείῳ. Ἀφοῦ αἱ γυναῖκες δὲν ἠδύνατο νὰ ἐργάζονται μετὰ τῶν φοιτητῶν, ἡ ἐπιτυχούσα τρίτη ἔπρεπε ν' ἀπολέσῃ τὸ δικαίωμα τοῦτο. Ἀφ' ἑτέρου ὅμως ὁ τίτλος τοῦ Hope Scholar δὲν ἠδύνατο νὰ τῇ ἀφαιρεθῇ. Ἐν τούτοις τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἐπὶ τῇ προφάσει, ὅτι αὐτὴ δὲν ἀπετέλει μέρος τῆς τάξεως τῆς χημείας ὡς ἀκολουθοῦσα μαθήματα ἰδιαιτέρως καὶ εἰς ἄλλας ὁρας ἢ τὰς τῶν φοιτητῶν. Συγχρόνως ἀπέπειμαν ταύτην τὸ μεταλλίον τὸ διδόμενον εἰς τοὺς 5 πρώτους ἐκάστης τάξεως, ἐν ᾧ ἀφ' ἑτέρου ἠρνοῦντο πιστοποιητικὸν ἀκροάσεως τῆς χημείας. Ἐνεκα τούτου ἡ δεσποινὶς Λέσυ ἀνηνέχθη εἰς τὴν σύγκλητον, ἣτις ἐπέτρεψε νὰ τῇ δοθῇ πιστοποιητικὸν ἀκροάσεως, ἀλλ' ἠρνήθη νὰ δώσῃ τὴν Scholarships. Ἐν συντόμῳ, ἡ φοιτήτρια κατ' ἀρχὰς μὲν ἐθεωρήθη ὡς μὴ συμμετέχουσα τῆς τάξεως τῆς χημείας, βραδύτερον ὅμως ἀνεγνωρίσθη αὐτῇ ὅτι ἀδίκως ἀπεστερήθη τίτλου κερδηθέντος. Ὅτε ἐπανελήφθησαν τὰ μαθήματα, οἱ φοιτηταὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων συνηώθησαν, οὐχὶ εἰς ὅλα τὰ μαθήματα, ἀλλ' ἐν τῷ μαθηματικῷ τοῦ καθηγητοῦ τῆς φυσιογραφίας Α. Νίκολσον. Μετὰ τοῦτο πάντες οἱ καθηγηταὶ ἠκολούθησαν ταῦτα παράδειγμα. Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον αἱ φοιτήτριαι ἐζήτησαν νὰ γίνωσι δεκταὶ εἰς τὸ Βασιλικὸν Θεραπευτήριον. Τί συνέβη; Οὐδεὶς γινώσκει, οὐδὲ τὸ μαντεύει. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν, οἱ φοιτηταὶ οἵτινες μέχρι τοῦ χρόνου τούτου ἐφέροντο εὐγενῶς πρὸς τὰς κυρίας, κατέστησαν ἀγροῖκοι καὶ ἐχθροὶ αὐτῶν, ὅτε δὲ αἱ γυναῖκες ἐζήτησαν νὰ εἰσελθῶσιν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, οὗτοι ὑπέγραψαν ἀναφορὰν δι' ἧς ἐζήτησαν νὰ μὴ γίνῃ δεκτὴ ἡ αἴτησις τῶν γυναικῶν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Οἱ φοιτηταὶ ὅμως μὴ ἀρκούμενοι εἰς ταῦτα, κατέστησαν ἀγροικότεροι κατὰ τε τοὺς τρόπους καὶ τοὺς λόγους, ἡμέραν δὲ τινα ἐξετάσεων κατάρθωσαν νὰ παρακωλύσωσι τὰς φοιτητρίδας νὰ φθάσωσι μέχρι τῶν ἐξεταστῶν. Ἡ διαγωγή τῶν φοιτητῶν κατέστη σκανδαλώδης, ὁ τύπος ἐξηγέρθη κατ' αὐτῶν. Δυστυχῶς δὲν ἦσαν μόνον, πολλοὶ ἱατροὶ καὶ καθηγηταὶ ἐνεθάρρουν αὐτούς, εἰς μάλιστα τούτων δὲν ἐδίστασε νὰ εἴπῃ ὅτι εἶχεν ἀρκετούς υἱούς νὰ καταστήσῃ ἱατροὺς, καὶ διὰ τοῦτο οὐδέποτε θὰ ἐπέτρεπεν εἰς τὰς γυναῖκας νὰ γίνωσιν ἱατροὶ. Κατὰ βάθος λοιπὸν ἦτο πάλη συμφέροντος.

Νὰ σπουδάξῃ τις ὅμως ἱατρικὴν χωρὶς νὰ ἐπισκέπτεται νοσοκομεῖον εἶναι ἀδύνατον. Διὰ τοῦτο αἱ φοιτήτριαι μετὰ μεγίστης λύπης ἀπεδέχθησαν τὴν ἀρνησίν τοῦ βασιλικοῦ θεραπευτηρίου. Ἐτυχῶς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τοῦ νοσοκομείου ἐμελλε ν' ἀνανεωθῇ μετ' ὀλίγον. Αἱ ἐκλογαὶ παρασκευάζοντο κυρίως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς παραδοχῆς ἢ μὴ τῶν φοιτητρίων ἐν τῷ θεραπευτηρίῳ. Αὐταὶ εἶχον ἀποκτήσει πολλὰς συμπαιθείας. Ἀναφορὰ τῶν κυριῶν τοῦ Ἐδιμβούργου ἐκυκλοφόρου ὑπὲρ τῶν φοιτητρίων ἄνδρες ἐπιφανεῖς ὡς ὁ Δάρβιν, ὁ Γκάλτον, ὁ Μούρχισον, ὁ Χάξλεϋ, ὁ Τύνδαλ, ὁ Λόκυερ ἀμίλησαν καὶ ἔγραψαν ὑπὲρ τῶν γυναικῶν. Ἀφ' ἑτέρου οἱ φοιτηταὶ καθίσταντο γελοιοδίσταροι, ἐν τινι δὲ συναθροίσει γενομένη πρὸς συζήτησιν τοῦ ζητήματος, γηραιά τις ἀπεστόμωσεν αὐτοὺς διὰ τῶν ἐξῆς φράσεων: «Ἡθλον, εἶπεν, νὰ ἴδω ὅποιον εἶδος ἀνθρώπου αἱ γυναῖκες ἐν τῷ μέλλοντι θὰ ἔχωσιν ὡς ἱατροὺς, ἔταν θ' ἀποκλεισθῶσιν αὐταὶ τοῦ ἱατρικοῦ ἐπαγγέλματος». Κατὰ τὴν αὐτὴν συνέλευσιν καθηγητῆς τις εἶπεν ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐκβαλλῶσι τὰς γυναῖκας ἐκ τῶν αἰθουσῶν τοῦ νοσοκομείου, διότι κατὰ αἰσθημάτων τῆς εὐαισθησίας τῶν σπουδαστῶν θὰ προεβάλλοντο ἐκ τῆς παρουσίας τούτων». Ὁ κύριος Κιξ ἀπήντησεν ἀμέσως, ὅτι ἡ παρουσία τῶν γυναικῶν νοσοκόμων οὐδέποτε ἠνώχλησε τὴν εὐκυσθησίαν σπουδαστοῦ τινος.

Πρὸ τῶν ἐκλογῶν αἱ φοιτήτριαι, λαβοῦσαι ὑπ' ὄψιν τὴν μεγάλην εὐαισθησίαν τῶν φοιτητῶν, ἐζήτησαν νὰ γίνωσι δεκταὶ εἰς περιορισμένον τι μέρος τοῦ νοσοκομείου, ὥστε νὰ μὴ ἐνοχλῶσι τοὺς συναδέλφους αὐτῶν. Ἐπεθύμουν νὰ ἐργάζονται χωρὶς νὰ ἐνοχλῶσι τινὰ. Νέον ὅμως γεγονός συμβῆν πρὸ τῶν ἐκλογῶν ἀπέδειξε τὴν συμπαθειαν τοῦ κοινῆ πρὸς τὰς φοιτητρίδας. Ἡ κυρία Τζέξ εἶχε εἰπεῖ καὶ γράψει εἰς τὰς ἐφημερίδας, ὅτι ἡ ἀγροικία τῆς διαγωγῆς βοηθοῦ τινος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγηθῇ ἄλλως, εἰμὴ ὅτι οὗτος διετέλει μεθυσμένος. Ἐνεκα τούτου κατηγγέλη ὑπὸ τοῦ βοηθοῦ. Αὐτὴ ἀπώλεσε τὴν δίκην, καὶ κατεδικάσθη νὰ πληρώσῃ τῷ ἐνάγοντι δι' ἀποζημιώσιν ἐν λεπτόν. Οἱ ἐνοικοὶ καταδικάσαντες τὴν κυρίαν Τζέξ εἰς τόσον μηδαμινὸν ποσὸν ἐνόμιζον ὅτι ἀπῆλλασσον ταύτην τῆς πληρωμῆς τῶν δικαστικῶν ἐξόδων. Ἀλλὰ τὰ πράγματα δὲν ἐπεβίβασαν τὸ τοιοῦτον· ἡ κυρία Τζέξ κατεδικάσθη εἰς τὴν ἀπότισιν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων ἀνερχομένων εἰς φράγκα 23,000, διότι ἡ δικαιοσύνη στοιχίζει ἀκριβῶτα ἐν Ἀγγλίᾳ. Μόλις ἐγνώσθη τὸ τοιοῦτο, πλείστοι προσεφέρθησαν νὰ βοηθήσωσι τὴν κυρίαν πρὸς πληρωμὴν τοῦ χρέους, ἐν διαστήματι δέμηνης πλειότερον τοῦ ἀπαιτουμένου ποσοῦ προσηνήθη διὰ δημοσίαν ἐισφορῶν. Τοῦτο ἐξώργισε τοὺς φοιτητὰς· ὕβριζον τὰς φοιτητρίδας ἐν

αὐτῇ τῇ ὁδῷ, ἀπήλυθον ἀνωνύμους καὶ ἀνηθικούς ἐπιστολάς, ἐν ᾗ λόγῳ ἐφέροντο ὡς οἱ ταπεινότεροι τῶν ἀνθρώπων. Ἀγγλικὴ τις παροιμία λέγει ὅτι ἂν ἡ εὐγένεια δὲν ὑπάρχει ἐκ γενετῆς εἰς ἀνθρώπον τινά, ἀδύνατον ν' ἀναπτυχθῇ αὐτῷ αὕτη. Ἀναμφιλέκτως οἱ φοιτηταὶ τοῦ Ἐδιμβούργου δὲν εἶχον γεννηθῆ εὐγενεῖς.

Μετὰ τινα χρόνον αἱ φοιτήτριαι ὑπέστησαν ἐπιτυχῶς ἐξετάσιν τινα. Ἐπὶ τέλους αἱ ἐκλογαὶ τοῦ βασιλικοῦ θεραπευτηρίου κέθησαν ὑπὲρ τῶν φοιτητρίων, διότι ἡ πλειονότης τῶν ἐκλεχθέντων παρεδέχτο ὅπως αἱ γυναῖκες γίνωσι δεκταὶ ἐν τῷ νοσοκομείῳ, μεγάλως δ' ἐχειροκρατήθη καθηγητῆς τις διακηρύξας, ὅτι ἦτο τερατώδες ἐν χώρᾳ βασιλευομένη ὑπὸ γυναικῶν ν' ἀποποιούνται εἰς τὰς γυναῖκας τὸ δικαίωμα τῆς περιθάλψεως ἀσθενοῦς, τῆς δόσεως φαρμάκου καὶ ἐπιθέσεως βδέλλων. Ἐπὶ προφάσει ὅμως ἀδικιωτάτας οἱ ἐναντὶ κατάρθωσαν ν' ἀναβάλωσιν ἐπὶ ἕν ἔτος τὴν ἐπικύρωσιν τῶν ἐκλογῶν. Παρ' ὀλίγον κατάρθωνον τὸ πλοῦτον, νὰ παρεμποδίσωσι δηλαδὴ τὸ δι' ἕν ἔτος ἐκλεχθὲν συμβούλιον ν' ἀποφασίσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν φοιτητρίων καὶ ἐν τῷ μεταξύ παρασκευάσωσιν ἄλλας ἐκλογὰς μᾶλλον εὐνοϊκάς. Δεκαπέντε ὅμως ἡμέρας μόνον πρὸ τῆς ἐπιβαλλομένης ἐκλογῆς νέου συμβουλίου, αἱ ἐκλογαὶ ἐπικυρώθησαν καὶ οἱ ἐκλεχθέντες ἠδυνήθησαν νὰ ψηφίσωσιν. Αἱ φοιτήτριαι ἐγένοντο δεκταὶ εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ νοσοκομείου, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ φοιτῶσιν εἰς τὰς παραδόσεις τῶν καθηγητῶν τῶν ἐπιτερεπόντων τοῦτο, καὶ καθ' ἣν ὥραν δὲν θὰ ἦσαν παρόντες φοιτηταὶ. Τοιοῦτο κτηθέντος, αἱ φοιτήτριαι ἐπιλήφθησαν τῆς ἐργασίας, οἱ καθηγηταὶ εὐχαρίστως ἐδέχθησαν νὰ ἐπισκέπτονται δις τοὺς ἀσθενεῖς, ἀπαξ μὲν χρεῖν τῶν σπουδαστῶν καὶ τὸ δεύτερον χάριν τῶν φοιτητρίων.

Ἐν τούτοις καὶ ἡ συμπάθεια τοῦ κοινῆ ὑπὲρ τῶν φοιτητρίων ἠύξανε. Ἀγνωστὸς τις, ὁ Οὐάλλερ Θόμσον προσέφερε 25,000 φράγκων ἵνα βοηθήσῃ τὰς σπουδὰς αὐτῶν.

Μεθ' ὅλα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα ὑπελείποντο πλείστα. Ναι μὲν ἐπετρέπη εἰς τὰς φοιτητρίδας ν' ἀρχίσωσι σπουδὰς οὐχὶ ὅμως καὶ ν' ἀποκτήσωσι διπλώματα. Ἡ κυρία Τζέξ-Μπλάκ διίσχυριζέτο, ὅτι ἀπαξ ἐπιτραπέντος ν' ἀκολουθήσωσι μαθήματα, ἠδύνατο νὰ τύχῃσι καὶ διπλώματος. Ἡ σχολὴ ὅμως ἠρνεῖτο τοῦτο, ἐξ οὐ προέκυψε δίκη, ἣν ἀπώλεσαν αἱ φοιτήτριαι καὶ ἐπλήρωσαν καὶ ἄλλας 20000 φράγκα δι' ἐξόδα τῆς δίκης. Τότε ἀπετάθησαν εἰς πάντα τὰ Πανεπιστήμια· ἀλλ' αἱ προσπάθειαι αὐτῶν ἀπέβησαν μάταιαι· ὅθεν ἀπεφάσισαν ν' ἀκολουθήσωσι τὰ μαθήματα πάλιν. Ὅτε ὅμως ἐληξάν αἱ σπουδαί, τὸ ζήτημα τοῦ διπλώματος ἤλθεν πάλιν εἰς μέσον. Αἱ φοιτήτριαι ἀνηνέχθησαν εἰς τὸ κοινοβούλιον.

Τὰ πράγματα διήρκεσαν ἐπὶ μακρὸν ἔπρεπε νὰ στρατολογήσῃ φίλους πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀναφορᾶς. Τὸ νομοσχέδιον ἀνεβλήθη ἐπὶ μακρὸν χρόνον· προὐκάλεσαν συναθροίσεις τοῦ λαοῦ ὑπὲρ τοῦ νόμου. Ἀλλὰ τὰ πάντα ἀπέτυχον, τὸ νομοσχέδιον ἀπερρίφθη.

Τότε αἱ φοιτήτραι ἐτρέπησαν εἰς ἄλλον σκοπὸν. Ἀπεράσισαν νὰ ιδρύσῃσιν ἐν Λονδίῳ ἰατρικὴν σχολὴν διὰ γυναῖκας. Ἐνοικίασαν οἰκίαν, ἐξελέξαντο καθηγητὰς ἀνεγνωρισμένους καὶ διωργάνωσαν τελείαν σχολὴν διὰ τῶν χορηγηθέντων αὐταῖς χρημάτων ὑπὸ πλεθῆος φίλων. Ἐπρεπε ὅμως μίαν ἐκ τῶν 19 ἐξεταστικῶν ἐπιτροπῶν τοῦ Λονδίνου ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν σχολὴν, δηλαδὴ νὰ παραδεχθῇ τὰς μαθητρίδας ταύτας εἰς ἐξέτασιν. Ἡ σχολὴ ἀννήθη ἐκ νέου εἰς τὸ Κοινοβούλιον. Ἡ αἴτησις κατ' ἀρχὴν ἀπερρίφθη. Μέλος τοῦ Κοινοβουλίου σαφῶς ὑπέδειξε τοῦ ἀκριβοῦς ἔκειτο τὸ ζήτημα· αἰ ἰατροί, εἶπεν, εἶδον ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι ἐτοιμάζεται αὐτοῖς συναγωνισμός, διὰ τοῦτο ἐναντιοῦνται εἰς τὴν ἀπονομὴν ἰατρικῶν διπλωμάτων εἰς γυναῖκας.

Τέλος τὸ κοινοβούλιον ἐπέτρεψεν, εἰς τὰς ἐξεταστικὰς ἐπιτροπὰς νὰ παραδέχωνται εἰς διδασκαρικὰς ἐξετάσεις τὰς γυναῖκας. Ἰρλανδικὴ τις ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ, πρὸς ἣν ἀπηυθύνθησαν αἱ γυναῖκες, εὐχαρίστως ἀπέδέχθη τὴν αἴτησιν καὶ ἀνεγνώρισε τὴν ἰατρικὴν σχολὴν τῶν γυναικῶν τοῦ Λονδίνου. Οὕτω ἡ ἰδέα τῆς κυρίας Τζέξ ἐθριάμβησεν.

Μετ' ὀλίγον τὸ Πανεπιστήμιον τοῦ Λονδίνου παρεδέξατο τὰς γυναῖκας, εἶτα δὲ καὶ ἡ Ἰρλανδικὴ σχολὴ τῶν χειρουργῶν. Τέλος αἱ γυναῖκες κατώρθωσαν καὶ εἰς τρία μέρη τοῦ βασιλείου νὰ προσέρχωνται εἰς ἐξετάσεις. — Ἐν Γαλλίᾳ, Ἰταλίᾳ, Ἑλβετίᾳ καὶ Ἀμερικῇ αἱ γυναῖκες ἀκολουθοῦσι μαθήματα ἰατρικῆς εὐκόλως ἄνευ δυσκολίας τινός· ἐν Ἀμερικῇ κατὰ τὸ 1881 470 γυναῖκες ἀνηγορεύθησαν διδάκτορες τῆς ἰατρικῆς. Εἰς ἀπᾶσας τὰς πεπολιτισμένας χώρας ἐπιτρέπεται εἰς τὰς γυναῖκας νὰ διδάχθῃσι καὶ μετελθῶσι τὴν ἰατρικὴν. Οὐδαμοῦ ὡς ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ ἀγὼν τῆς παραδοχῆς τῶν γυναικῶν ἐγένετο τῶσον ζωηρὸς καὶ εἰς οὐδὲν ἄλλο μέρος οἱ ἰατροὶ ἀντέστησαν μετὰ τόσου πεισματος εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῶν γυναικῶν.

Ὁ ἰσχυρισμός, ὅτι ἡ γυνὴ στερεῖται τῆς ἀπαιτουμένης ψυχραιμίας καὶ φυσικῆς ἰσχύος, ὅπως καταστῇ καλὸς ἰατρός, εἶναι γελοῖος. Ἡ πείρα μόνη θ' ἀποδείξῃ τὴν ἀλήθειαν. Ἐν τίνι δικαιοῦματι δύναται τις νὰ τὰς ἐμποδίσῃ νὰ περιθάλπωσι τὰς ἑμοίους τῶν; Δὲν δύναται νὰ ἐπιτύχῃσι, λέγουσι τινές, δὲν δύναται νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τοὺς ἄνδρας.

Ἀληθῶς. Ἄς γίνῃ ἀπόπειρα καὶ βλέπομεν. (Ἐκ τῆς α' Ἐπιστημονικῆς Ἐπιθεωρήσεως).

N.

Η ΣΑΚΧΑΡΙΝΗ

καὶ αἱ νέαι χρήσεις τοῦ σακχάρου.

Πολὺς λόγος γίνεται ἀπὸ τινος περὶ νέου τινός συνθέτου σώματος, ὅπερ κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἐφευρετῶν πρόκειται ν' ἀνατρέψῃ καθ' ὅλοκληριαν τὴν βιομηχανίαν τοῦ σακχάρου.

Ἡ οὐσία αὕτη ἐφευρέθη ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίου Φάλμπεργκ καὶ τοῦ Ρέμσεν, ἐν Ἀμερικῇ. Εἶναι δὲ καὶ αὕτη προϊόν τοῦ βενζολίου, καὶ ἐκλήθη σακχαρίνη ὑπὸ τοῦ ἀνακαλύψαντος, διότι ἔχει πάσας τὰς ιδιότητες τοῦ ἐκ σακχαροκλάμου σακχάρου. Ἡ νέα οὐσία παρίσταται ὡς λευκὴ τις κόκκ. Κρυσταλλοῦται ἐν τῷ ὕδατι σχηματίζουσα πρίσματα βραχέα, παχέα, δυσδιάλυτα ἐν τῷ ψυχρῷ ὕδατι καὶ εὐδιάλυτα ἐν τῷ θερμῷ. Τὸ οἰνόπνευμα, ὁ αἰθὴρ καὶ ἡ γλυκερίνη διαλύουσιν εὐκόλως τὴν σακχαρίνην. Ἐκ τούτου ἔπεται, ὅτι ἐν μίγματι σακχάρου καὶ σακχαρίνης, ὁ αἰθὴρ διὰ τῆς διαλύσεως δύναται εὐκόλως ν' ἀποχωρήσῃ μόνον τὴν σακχαρίνην. Ἡ γεῦσις τῆς σακχαρίνης εἶναι τοιαύτη, ὥστε ἐν μόνον μέρει διαλυόμενον εἰς 10,000 μέρη ὕδατος ἀρκεῖ νὰ δώσῃ εἰς τὸ ὕδωρ γεῦσιν σακχαρώδη. Ἡ σακχαρίνη σχηματίζει ἄλατα, ἔχοντα γεῦσιν σακχαρώδη μεγάλην. Αἱ ιδιότητες ταύτης εἶναι ἀντισηπτικαί, δὲν ἀποσυντίθεται ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι, ἀλλ' ἀπορρίπτεται ἀμετάβλητος. Ἀσθενεῖς ἐκ διαβήτου καταναλώσαντες ἐπὶ ἑλὸκληρον μῆνα σακχαρίνην ἐν τοῖς νοσοκομείοις τοῦ Βερολίνου δὲν ὑπέστησαν οὐδεμίαν ἐπίτασιν τῆς ἀσθενείας τῶν.

Ὅπως ἀντικαταστήσῃ τὸ σάκχαρον ἡ σακχαρίνη ἐν τῇ κοινῇ χρήσει, οἱ ἐφευρέται κατασκευάσαν μίγμα καρποσακχάρου, ἀμυλοσακχάρου καὶ σακχαρίνης, οὗτινος ἡ γεῦσις εἶναι ἡ αὐτὴ πρὸς τὴν τοῦ καλλιτέρου σακχάρου. Ἡ ποσότης τῆς σακχαρίνης ἐν τῷ μίγματι εἶναι μόλις 1 πρὸς 1000 καὶ 2000 μέρη τῶν ἄλλων οὐσιῶν. Καίτοι ἡ τιμὴ τῆς σακχαρίνης εἶναι 50 φράγκα τὸ χιλιόγραμμον, μόνον τοῦτο πάλιν εἶναι οικονομικώτερα ἢ χρῆσις τοῦ μίματος ἀντὶ τοῦ κοινῶ σακχάρου.

Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῆς σακχαρίνης, ἣτις ἀπειλεῖ σπουδαίως τὴν βιομηχανίαν τῆς σακχαροποιίας, ἤρχισαν σκεπτόμενοι πᾶς νὰ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τοῦ νέου προϊόντος. Τελευταίως ἀνταποκριτὴς τῶν Καιρῶν τοῦ Λονδίνου ἐπρότεινεν, ἕνεκα τῆς εὐτελειστάτης τιμῆς τοῦ σακχάρου ἐν Ἀγγλίᾳ, (τὸ λευκὸν σάκχαρον πρῶτης ποιότητος τιμᾶται ἐν Ἀγγλίᾳ πωλούμενον λιανικῶς 0,25 λεπτά, τὸ κοινὸν σάκχαρον 0,15, καὶ τὸ κοινότατον 0,10 ἢ λίτρα τῶν 142 δραμίων) ὅπως γίνῃ χρῆσις τοῦ σακχάρου εἰς τὴν ἀικαδόμησιν κτιρίων, ἐν μίγματι μετὰ ἀμμοκαλίας καὶ σαιμέντου, οὗτινος ἐπαυξάνει τὴν σύνδεσιν. Πειράματα γενόμενα διὰ μίματος ἴσου ποσοῦ λεπτῆς κόκκων ἀσβέστου, σακχάρου καὶ ὕ-

δατος ἀπέδειξαν ὅτι ἐκ τούτων παράγεται σαιμένο ἐκτάκτου στερεότητος. Δύο παρμυγίστα τεμάχια γεγλυμμένου λίθου τῆς μητροπόλεως τοῦ Πετερσβούργου ἐν Ἀγγλίᾳ θραυσθέντα συνηνώθησαν μετὰ μεγίστης ἐπιτυχίας διὰ τοῦ τοιαύτου μίματος. Ἐν Ἀγγλίᾳ τόσον εὐτελής εἶναι ἡ τιμὴ τοῦ σακχάρου, ὥστε οἱ γεωργοὶ καὶ κτηνοτρόφοι ἀναμιγνύουσι ταύτην ἐν ταῖς τροφαῖς τῶν ἵππων, ὧν ἡ ὑγεία καὶ εὐρωστία σπουδαίως ἐπαυξάνεται ἐκ τούτου.

ΤΟ ΑΣΤΡΟ

Τὸ βλέπομε ἕψηλὰ ἔσθον οὐρανὸν — τῆς νύκτας τὸ σκοτάδι ὅταν ἀρχίζῃ — οὐράνη διαμάντι φωτεινῆ, π' ὀλόχρυσαις ἀκτίνες μᾶς χαρίζει.

Μ' ἐν ἔπερτε ἔς τὴ γῆ μας ταπεινῆ, χωρὶς τὸ χάος κεία νὰ μᾶς χωρίξῃ, ποῖος ἔξερει τί κατάξερο βουνὸ θὰ εἶνε τ' ἄστρο αὐτὸ ποῦ λαμπυρίζει.

Ἐάν κέρρον ἀπαράλλακτα θαυμάζομε δειλῶ-δειλᾶ κ' ἐμῆς καμνικῆ φορᾶ ἀνθρώπους ὅπου μακρὰ κутτάζομε,

Μὰ ὅταν καμνιά μ' ἐμῆς τοὺς γνωρίσωμε ποῖος ἔξερει τί κακὰ φαρμακερὰ κρυμμένα ἔς τὴν ψυχῇ τους θ' ἀκατήσωμε.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ἐν Βαρκελώνῃ διεθνὴς ἔλθεσις γενήσεται ἀπὸ τῆς 3/18 Σεπτεμβρίου 1887 μέχρις Ἀπριλίου 1888. Θὰ περιλαμβάνῃ δὲ ἐκθέματα τῶν ἐπομένων κατηγοριῶν· Βιομηχανίας, γεωπονίας, ἐμπορίου, ἐκπαιδεύσεως, ἐλευθερίων τεχνῶν, ναυτιλίας, ἰχθυοτροφίας καὶ ἀλιείας, ἠλεκτρισμοῦ, ἰατρικῆς καὶ ὑδροθεραπείας. Διανεμηθήσονται δὲ καὶ χρηματικὰ βραβεῖα εἰς κτηνοτρόφους, ἀνοικίους καὶ κηπουροὺς. Αἱ ἔξναι κυβερνήσεις προσκληθήσονται ὑπὸ τῆς ἰσπανικῆς νὰ πέμψωσιν ἐπιτροπὰς, ὅπως ἀντιπροσωπεύσωσιν ἐπίσημως τὰ διάφορα κράτη. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκθέσεως θὰ συγκροτηθῶσιν ἴσως ἐν Βαρκελώνῃ καὶ διάφορα διεθνῆ ἐπιστημονικὰ συνέδρια, ἐν οἷς ἐν ἐμπορικῶν καὶ ἐν ἰατρικῶν.

Κατὰ στατιστικὰς δημοσιεύσεις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐκκλησιαστικῶν τῆς Πρωσσίας ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος ἔτους κατὰ τὴν ὑποχρεώσιμον ἡλικίαν φοιτησάντων ἐν τοῖς σχο-

λείοις τοῦ κράτους ἀρρένων καὶ θηλέων ὡς καὶ τῶν ἄνω τοῦ ἔτους τούτου ἐφήθων καὶ νεανίδων ἀγγλοθενοὶς 5,600,000. Τούτων ἕξ ἑβδομα, ἦτοι 4,800,000 ἐφοίτησαν εἰς τὰ δημόσια δημοτικὰ σχολεῖα. Ὁ ἀριθμὸς δὲ τῶν σχολείων τούτων ἀνέρχεται εἰς 33,100, ὁ δὲ τῶν ἐνεργῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν εἰς 70,588. Οὕτω κατὰ μέσον ὄρον ἕκαστον σχολεῖον περιεχει 145, ἕκαστος δὲ διδάσκαλος εἰδίδασκεν 68 μαθητὰς.

Κατὰ στατιστικὰς πληροφορίας δημοσιευθείσης ἐσχάτως, ἐν τῇ πόλει τοῦ Βερολίνου (ἀνὰ τὰς ὁδοὺς, πλατείας κ.τ.λ.) ὑπάρχουσι πεφυτευμένα 45,000 δένδρα διαφόρων εἰδῶν.

Τὰ βαυαρικὰ ἀνάκτορα τοῦ ἀποθανόντος βασιλείως, ἅτινα ἦσαν ἀνοικτὰ εἰς τὸ πλῆθος, ἐκλείσθησαν καὶ πάλιν, καὶ ἡ εἴσοδος ἀπηγορεύθη εἰς τὸ πλῆθος. Ἐκ τῶν εἰσιτηρίων ἅτινα ἐπλήρωσαν οἱ ἐπισκεφθέντες αὐτὰ τελευταῖον συνελέχθη τὸ ποσὸν τῶν 200,000 μαρκῶν.

Ἐν τοῖς ἐργοστασίοις τῶν κλειθονυμβάλων ἐν μὲν τῇ Γερμανίᾳ κατασκευάζονται κατ' ἔτος 73,000, τῇ Ἀγγλίᾳ 45,000 τὰς Ἡνωμέναις Πολιτεῖαις 42,000 καὶ ἐν Γαλλίᾳ 20,000 ὄργανα. Καὶ ἐν Καναδᾷ δὲ ἐσχάτως ἡ βιομηχανία αὕτη προώδευσεν ἰκανῶς, ὥστε δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι ἐν ὅλῳ παράγονται κατ' ἔτος 200,000 τοιαῦτα ὄργανα.

Ἐν Βαλτιμόρῃ κατασκευάσθη τροχήλατον παίζον δωδεκάδα τεμαχίων μουσικῶν ἐνῶ συγχρόνως τρέχει διὰ τῶν ὁδῶν. Τὸ νέον τοῦτο τροχήλατον ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ ἐφευρέτου μουσικῶν ποδήλατον (Melodiped).

Οὐδέποτε ἴσως ὑπάλληλος ἔλαβε παρὰ τοῦ προϊσταμένου του μεγαλειτέραν ἀμοιβὴν ἢ ὅσην ὁ κατασκευαστὴς τοῦ ζύθου μεγάλου τινός ζυθοπωλείου ἐν Δουβλίῳ ὀνόματι Πούρσερ. Ὁ διευθυντὴς τουτέστιν τοῦ καταστήματος προσέφερεν εἰς αὐτὸν ἐκτὸς τῶν μισθῶν του δῶρον διὰ τὴν πιστὴν του ὑπηρεσίαν συναλλαγματικὴν ἕξιας διακοσίων δεκαεπτὰ χιλιάδων λιρῶν στεργλινῶν!

Προσεχῶς τελοῦνται ἐν Παρισίοις αἱ γάμοι τῆς περιβοήτου ἀρχηγῆ τοῦ λεγομένου Στρατοῦ τῆς Σαυηρίας, στρατηγοῦ Βοὺβ μετὰ τοῦ κυρίου Ἀρθούρου Κλιβόρν. Ἡ ἐφημερίς Ἐμπρὸς, ὄργανον τῆς στρατηγοῦ, ἀγγέλλουσα τὴν εἰδησιν, ἐπάγειται τὴν ἐξῆς περίεργον εἰδοποίησιν: ἅπαντες οἱ θέλοντες νὰ διατρανώσῃσι τὰς ὑπὲρ ἡμῶν συμπαθείας τῶν ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ, παρακαλοῦνται νὰ ἀποστείλωσι δῶρα εἰς τὸ γενικὸν

στραταρχίον του Στρατού, να βοηθήσωσιν ἡμᾶς πρὸς ἔρρωμινεστέραν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος. » Ἐν τῇ Στρατῷ τῇ Σωτηρίας φαίνεται, δὲν λαχύει τὸ ἀξίωμα: ὁ πόλεμος τρέφει τὸν πόλεμον.

Αἱ ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων οὐ ἔορτασθῶσι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐν Νεαπόλει τῆς Ἰταλίας ἐξαιρετικῶς λαμπρὰ ἕνεκα τῶν ἀφθόνων ἐγγέλων, οἵτινες ὡς γνωστὸν εἶνε τὸ κύριον φαγητὸν κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας. Οἱ ἰχθῆς οὗτοι κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας πωλοῦνται εὐθηνότατα, διότι ἀνεφάνησαν κατὰ μεγάλην σμῆνη καὶ καθ' ἑκάστην ἀλιεῖται μέγιστος αὐτῶν ἀριθμὸς. Τὸ εἶδος δὲ τοῦτο τῶν ἐγγέλων εὐρίσκεται ἐν τῇ λίμνῃ Κόμπερ καὶ ὀνομάζεται Καπιτόνα. Μέχρι σήμερον ἡλιεῖσθαι 700,000 χιλιόγραμμα ἰχθύων, ἅτινα πάντα δι' ἰδιαιτέρων ἀμαξοστοιχιῶν μεταφέρονται εἰς Νεαπόλιν.

Ἐν Κομβερλάνδῃ ἀπεβίωσεν τελευταῖον ὑποστράτηγός τις Ἀγγλός καταλιπὼν τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἐκ 30—40,000 λιρῶν στερλινῶν συγκαμμένην εἰς τὸν Sir Heron John Maxwell, ὃν οὐδέποτε εἶδα κατ' ἄλλο αὐτοῦ τὸν βίον οὔτε ἐγνώρισε, καὶ μεθ' οὗ οὐδέως συνεδέστο διὰ συγγενικῶν δεσμῶν, περὶ οὗ ὁμοῦ ἐγνώριζεν ἕκ τιος φωτογραφίας ὅτι εἶχεν ἐντελῶς ὁμοίαν πρὸς αὐτὸν λαφύην.

Ἡ γηραιότερα ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως Ουμβέρτου Κλοσθίδῃ Ναπολεόντος καλεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ τῆς Ἰταλίας Santa di Savoja ἕνεκα τῶν εὐεργεσιῶν αὐτῆς. Καίτοι ἐν ἔτος μόνον μεγαλητέρα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς φαίνεται ἐν τούτοις κατὰ 10 ἔτη γηραιότερα, καὶ πενήθορα πάντοτε. Ὁσάνκις δὲ ὁ ἀδελφός αὐτῆς μετὰ τῆς οἰκογενείας του διατρίβει ἐν τῇ λαμπροτέρῃ ἐπαύλει τῆς βορείας Ἰταλίας Μοννα, ἢ Κλοσθίδῃ ἐπισημαίνεται αὐτὸν τακτικῶς ἀλλὰ δὲν παραμένει παρ' αὐτῷ πλείοντον τῶν 24 ὡρῶν. Παρεργουμένου τοῦ χρόνου τούτου, ἀναχωρεῖ διότι οἱ πτωχοὶ αὐτῆς καὶ αἱ ἀσθενεῖς δὲν ἐπιτρέπουν εἰς αὐτὴν μακροτέραν ἀπουσίαν. Ἡ ἡγεμονίς κατοικεῖ τὰ ἀνάκτορα Moncalieri, ἅπαντα δὲ ἡ περιουσία αὐτῶν εἶνε μάρτυς τῶν ἀγαθοεργιῶν τῆς. Τὰ αὐτὰ εὐγενῆ πρὸς τοὺς πτωχοὺς αἰσθήματα τρέφει καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς Μαρία Λαϊτιτὰ γεννηθεῖσα τῷ 1866 ἐν Παρισίοις.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀθουσιῆς ἀπέστειλε κατὰ τὴν ἐγκαινίαν τοῦ νέου τηλεγραφικοῦ κᾶλω εἰς τὸν πρόεδρον τῆς γαλλικῆς δημοκρατίας Γρεδὸ τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα: «ἐγκαινιάζω τὸν τηλεγραφικὸν κᾶλωνα ἀποστέλλων ὑμῖν τὸν ἀδελφικὸν μου ἀσπασμὸν καὶ διαβεβαιῶν τὴν δημοκρατίαν περὶ τῆς ἐξαιρέτου μου ἀπολήψεως».

Ὁ γνωστὸς ὑπόλογισμὸς τῶν κόκκων τοῦ σίτου ἐπὶ τοῦ ζατρικίου ἐγένετο τελευταῖον ὑπὸ τινος Γάλλου. Ἐάν δηλ. θέσωμεν ἕνα κόκκον σίτου ἐπὶ τοῦ πρώτου τετραγώνου τοῦ ζατρικίου, ἐπὶ τοῦ δευτέρου δύο, ἐπὶ τοῦ τρίτου τρεῖς, ἐπὶ δὲ τῶν λοιπῶν τοσούτους ὅσοι προκύπτουσιν ὅταν πολλαπλασιάσωμεν τὸν

ἀριθμὸν αὐτῶν μετὰ τοῦ προηγουμένου, ἀπολαμβάνομεν 9,223,372,036,854,775,808 κόκκους σίτου· δηλ. 9 πεντακισσεκατομμύρια, 223 τετρακισσεκατομμύρια, 372 τρισεκατομμύρια, 036 δισεκατομμύρια, 854 ἑκατομμύρια, 775 χιλιάδες καὶ 808 μονάδας. Ἐἴκοσι χιλιάδες κόκκων σίτου ἔχουσι τὸ βάρος διπλῆς γαλλικῆς λίτρας καὶ ἐπομένως εἴκοσι ἑκατομμύρια ἐνὸς τόννου (1000 χιλιόγραμμα). Οἱ ἀνωτέρω λοιπὸν κόκκοι τοῦ σίτου ζυγίζουσιν 461 δισεκατομμύρια, 168 ἑκατομμύρια, 601 χιλιάδες καὶ 843 τόννους σίτου. Ἐπειδὴ δὲ ἑκατὸν πλείον δύναται νὰ φέρῃ ἐπ' αὐτοῦ φορτίον 1000 τόννων κατὰ μέσον ὄρον, ὅπως μετακομισθῇ ἀλλαχοῦ ἡ μάζα αὕτη τοῦ σίτου ἀπαιτοῦνται 461 ἑκατομμύρια 168 χιλιάδες καὶ 602 πλοῖα. Φορτίον πλοίου ἔχοντος βάρος 1000 τόννων ἐπαρκεῖ ὅπως θρέψῃ ἐπὶ ἕν ἔτος 5,000 ἀνθρώπους. Τὰ 461,168,602 λοιπὸν φορτία παρέχουσι τροφὴν διὰ 2 τρισεκατομμύρια, 305 δισεκατομμύρια, 843 ἑκατομμύρια καὶ 10,000 ἀνθρώπους ἤτοι διὰ πλείονα ἀνθρώπους τῶν ὅσοι ἔζησαν μέχρι τοῦδε ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐτησίως ἀποθνήσκουσι 50 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ἐφ' ὅλης τῆς γῆς, ὥστε ἐπὶ 3,000 ἔτη ἀπέθανον 150 δισεκατομμύρια, καίτοι πρέπει ὁ μέσος ὄρος νὰ εἶνε μικρότερος διὰ τὰς παλιότερας ἑκατονταετηρίδας. Ἄρα δὲ φερετόντος τοῦ ζατρικίου ὁ ἀπαιτήσις κατὰ τὴν παράδοσιν ὡς ἀμοιβὴν κόκκους σίτου πολλαπλασιαζομένους κατὰ τὸν ἄνω τρόπον, ἀπήτησε ποσότητα τεραστίως μεγάλην.

Γνωστὸς τις βυκτηριολόγος, μαθητὴς τοῦ Κώχ, ἀνεκάλυψε κατὰ τὴν περιήγησιν αὐτοῦ εἰς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας ἐν τῇ θαλάσσῃ βάνκιλλον (βυκτηρίον), τὸ ὅποιον ἀναθρέψας διὰ τῆς ἀποκλειστικῆς μεθόδου ἔφερεν εἰς Βερολίνον. Ὁ βάνκιλλος οὗτος ἔχει τὴν ιδιότητά νὰ λάμπῃ ἐν τῷ σκότει καὶ εἶνε πιθανῶς ἡ αἰτία τοῦ εἶδους τοῦ φωσφορισμοῦ τῆς θαλάσσης ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καλούμενης γαλακτώδους θαλάσσης (Milky sea). Πειράματα ἐνοσθαλισμοῦ τοῦ βάνκιλλου τούτου ἐπὶ ἰχθύων ἐν τῷ ἀκουαρίῳ τοῦ Βερολίνου ἐπέφερον ἐπίσης φωσφορισμὸν τοῦ θαλασσοῦ ὕδατος.

Τὰ ἔθνη ἀποθνήσκουσιν ἐν τῆς αἰούσις, ἀνγεννῶνται δὲ ἐν τοῖς πεδίοις τῶν μαχῶν.

Κατὰ τὴν νεκροφίαν ἐν τῷ νεκροταφίῳ ὁ ἰατρός Π. λέγει εἰς τὸν ἱατρὸν Φ.

— Βλέπεις, κύριε συνάδελφε, τὸ ἦπαρ εἶνε ἐντελῶς ὑγιές, καὶ σὺ εἶχες διαγνώσει καὶ ἐθεράπευες ἠπατίτιδα.

Ἰατρὸς Φ. — Αὐτὸ μοῦ κάνει μεγάλη τιμὴ. Μὲ τὴν θεραπείαν μου ἐθεράπευσα τὸ ἦπαρ ἐντελῶς· τί φταίω ἐγὼ ἂν ὁ ἄρρωστος ἀπέθνηκε ἀπὸ ἄλλο νόσημα.

Διδάκταλος — Ὅταν ἔχῃς, Νίκο, 50 αὐγά καὶ σοὺ χαλάσουν τὰ 25, πόσο πρέπει νὰ πουλήσῃς τὰ γερά διὰ νὰ κερδήσῃς τὸ ἴδιον εἰάν δὲν σοὺ ἔχαλοῦσαν.

— Ἴδὲ, κύριε δάσκαλε· ὁ μπαμπᾶς μου πουλάει πάντοτε μισὰ κλοῦβι καὶ μισὰ γερά.